

**SUPPORT TO CRIMINAL JUSTICE REFORMS
IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

2 august 2016

RAPORT

PRIVIND SITUAȚIA DIN REPUBLICA MOLDOVA PRIVIND CONTROLUL CIVIL ASUPRA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI ÎN INSTITUȚIILE CARE ASIGURĂ DETENȚIA PERSOANELOR

întocmit în cadrul Proiectului Consiliului Europei
"Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova"
finanțat de Guvernul Danemarcei

Întocmit în baza contribuției autorilor:

Ion Guzun,

Alexandru Adam

Sumar	3
I. Aspecte generale despre monitorizarea locurilor de detenție	6
1.1. Reglementări internaționale și regionale care stabilesc standarde în domeniul detenției persoanei și monitorizarea locurilor de detenție	6
1.2. Modele de mecanisme de control civil funcționale	9
II. Cadrul normativ privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor	11
2.1. Scopul	11
2.2. Domeniul de aplicare	11
2.3. Atribuțiile și competențele comisiilor de monitorizare.....	13
2.4 Contextul aprobării Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008	15
2.5 Constituirea și componența comisiilor de monitorizare	18
2.6 Funcționarea comisiilor de monitorizare	20
Ședințele comisiei de monitorizare	21
Vizitele de monitorizare și raportarea	21
Finanțarea comisiilor de monitorizare	23
Recomandări	29
Anexa A	32
Anexa B.....	44

Sumar

Locurile de detenție în Republica Moldova se bucura de o reputație rea cu privire la condițiile de detenție. Acest fapt a fost raportat repetat de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (denumit în continuare „CPT”), inclusiv în rapoartele din 2007 și 2009 elaborate după vizitele în Republica Moldova¹. Ca urmare a acestui fapt, precum și luând în considerare ineficiența mecanismului existent de monitorizare a locurilor de detenție, precum este Comitetul pentru plângeri², Oficiul Avocatului Poporului, Consiliul Consultativ pentru Prevenirea Torturii și alte organe relevante³, în 2008 s-a decis instituirea comisiilor de monitorizare, în calitate de mecanism de control civil al respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare „comisii de monitorizare”). Acest mecanism a fost instituit prin Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor⁴ (în continuare „Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008”).

În octombrie 2015 în adresa unităților administrative de nivelul doi (prin intermediul Cancelariei de stat), Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Ministerului Afacerilor Interne și Oficiului Avocatului Poporului⁵ au fost expediate solicitări de informare despre data constituirii, componența, programele de monitorizare și rapoartele elaborate de membrii comisiilor locale care au monitorizat instituțiile de detenție. Majoritatea autorităților locale (cu excepția raionului Leova, Briceni și municipiul Bălți) nu au răspuns la aceste solicitări de informație⁶. În lipsa informațiilor recente disponibile, instituțiile nu au furnizat datele solicitate.

În octombrie – decembrie 2015, au fost efectuate interviuri cu reprezentanții autorităților publice locale (mun. Bălți, raionul Briceni și raionul Leova), reprezentanți ai societății civile și Misiunii OSCE în Moldova. Interviurile s-au referit la constituirea, competențele, funcționarea și finanțarea comisiilor de monitorizare. În urma interviurilor au fost colectate o serie de acte adoptate la nivel local, precum și analizate actele normative și resursele elaborate de organizațiile societății civile. Cu toate acestea, informațiile colectate în urma interviurilor și deținute de autorii Studiului au fost suficiente pentru elaborarea prezentului Studiu și formularea recomandărilor.

---

¹ Raport nr. CPT/(2008) 39 către Guvernul Republicii Moldova privind vizita efectuată în Republica Moldova de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) în perioada 14 – 24 septembrie 2007, Raport nr. CPT/(2009) 37 către Guvernul Republicii Moldova privind vizita efectuată în Republica Moldova de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) în perioada 27 - 31 iulie 2009.

² Regulamentului Comitetului pentru Plângeri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 77 din 23 ianuarie 2006, disponibil la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=315149>.

³ Conform legii cu privire la procuratură nr. 294 din 25 decembrie 2008 (abrogată), procurorul supraveghează respectarea legii în Forțele Armate, penitenciare și locurile de detenție preventivă și la aplicarea măsurilor de protecție a martorilor, victimelor infracțiunilor și altor participanți ai procesului penal (vezi articolul 5 litera i) și j)). Conform noii legi cu privire la procuratură nr. 3 din 25 februarie 2016, procurorii nu vor asigura controlul asupra executării sentințelor și nici a locurilor de detenție. Cu toate acestea, nu se exclude implicarea procurorilor la investigarea infracțiunilor comise în locurile de detenție.

⁴ Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008, disponibilă la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=329996>.

⁵ Vezi Anexa A

⁶ Vezi Anexa B

Este necesar de menționat, că la 11 decembrie 2015, ca urmare a expedierii solicitărilor de informații, în cadrul unei ședințe în cadrul consiliului municipal Bălți s-a decis informarea asociațiilor obștești despre intenția constituirii comisiei de monitorizare.

La elaborarea studiului au fost studiate și analizate reglementările internaționale și regionale relevante în domeniul detenției persoanei și prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane ori degradante, precum și experiența diferitor țări europene privind modele funcționale de mecanisme de control civil.

Primul capitol al Studiului stabilește reguli și reglementări internaționale și regionale relevante în domeniul detenției persoanei și monitorizării locurilor de detenție, precum și referințe la prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane ori degradante. Sunt menționate mecanisme relevante funcționale de control civil din Germania, Olanda și Norvegia, care au stat la baza adoptării conceptului de control civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor.

În al doilea capitol, se analizează domeniul de aplicare, constituirea, competențele, funcționarea, raportarea și finanțarea comisiilor de monitorizare. La fel, acesta oferă o analiză a procedurilor de organizare a ședințelor și vizitelor de monitorizare. În perioada 2010 – 2014, doar câteva comisii de monitorizare au fost create de către autoritățile publice locale. Unul dintre factorii care împiedică performanța optimă a membrilor Comisiilor de monitorizare este tradiția de subordonare și dependență față de ramurile politice. O altă problemă ce se referă la funcționarea eficientă a comisiilor de monitorizare o constituie lipsa de resurse financiare (activitatea pe bază de voluntariat) din care rezultă o infrastructură deficitară și funcționare ineficientă a sistemului. La fel, nu este de neglijat și problema lipsei unor prevederi legale corespunzătoare cu privire la activitatea comisiilor civile de monitorizare. În cele din urmă, paradigma dominantă că închisorile, inspectoratele de poliție și alte instituții similare sunt locuri închise și secrete, cu activități în interior ascunse de ochii publicului, oricum, există în realitate moldovenească.

În al treilea capitol al Studiului se examinează activitatea comisiilor de monitorizare în perioada 2009 – 2015. Nu există careva date recente disponibile cu privire la crearea de către autoritățile publice locale a comisiilor de monitorizare. Se constată că din 2013, autoritățile publice locale nu au întreprins măsuri pentru instituirea comisiilor de monitorizare, iar activitățile de consolidare a comisiilor de monitorizare nu au fost întreprinse. În același timp, nu există careva date recente privind cooperarea Oficiului Avocatului Poporului cu comisiile de monitorizare.

La final sunt formulate recomandări adresate autorităților centrale, locale, Oficiului Avocatului Poporului (Ombudsman), asociațiilor obștești pentru aprecierea necesității constituirii și/sau consolidării capacităților instituționale ale comisiilor de monitorizare. De asemenea, au fost formulate recomandări pentru modificarea Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 și Hotărârii de Guvern nr. 286 din 13 aprilie 2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor⁷ (în continuare „Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009”).

---

⁷ Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor disponibilă în română la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=331293>.

Introducere

Acest Raport prezintă o revizuire a legislației referitoare la activitatea comisiilor de monitorizare cu privire la locurile de detenție, ca mecanism de control civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile de detenție din Republica Moldova.

Acest Raport analizează Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 și Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009, precum și situația de fapt a comisiilor civile de monitorizare în perioada 2009 – 2015. Acesta oferă un șir de recomandări adresate autorităților relevante centrale și locale, precum și Instituției Ombudsmanului și organizațiilor societății civile active în domeniul relevant din Republica Moldova.

Documentul reflectă legislația în vigoare până la 31 martie 2016.

Acest Raport este elaborat în cadrul Proiectului Consiliului Europei „Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova” finanțat de Guvernul Danemarcei, în baza contribuțiilor consultanților pe termen scurt ai Consiliului Europei Ion Guzun, consultant juridic, Centrul de Resurse Juridice din Moldova și Alexandru Adam, șeful Direcției Juridice, Departamentul Instituțiilor Penitenciare din Republica Moldova. Raportul poate fi folosit de către Consiliul Europei pentru activitățile interne. Opiniile exprimate în Raport nu reflectă viziunile Consiliului Europei, și aparțin autorilor.

I. Aspecte generale despre monitorizarea locurilor de detenție

1.1. Reglementări internaționale și regionale care stabilesc standarde în domeniul detenției persoanei și monitorizarea locurilor de detenție

Monitorizarea de către reprezentanții societății civile a activității autorităților guvernamentale, legate de izolarea persoanei și lipsirea acesteia de libertate, face obiectul a numeroase convenții și recomandări, atât la nivel internațional, cât și regional. Reglementarea de către aceste instrumente a monitorizării locurilor de detenție are drept scop asigurarea unui mecanism eficient pentru protejarea drepturilor omului, precum și a verifica respectarea de către statele membre a angajamentelor asumate prin aderarea la aceste instrumente.

Principalele forme și mecanisme instituite la nivel internațional pentru monitorizarea respectării drepturilor omului, și în particular a celor ce vizează activitatea autorităților care asigură detenția persoanelor, sunt după cum urmează:

1. Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante⁸ și Protocolul opțional la Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante⁹ a instituit un sistem de vizite în locurile de detenție. În conformitate cu prevederile art. 11 al Protocolului opțional, Subcomitetul ONU de prevenire a torturii are următoarele competențe:

- vizitează locurile de detenție și face recomandări statelor părți cu privire la protecția persoanelor private de libertate împotriva torturilor și altor forme de tratament sau pedepselor crude, inumane sau degradante;
- întreține contacte directe, în caz de necesitate confidențiale, cu mecanismele de prevenire naționale și le propune asistență în domeniul pregătirii profesionale și suport tehnic pentru a-și consolida potențialul;
- prezintă recomandări și observații statelor părți în scopul întăririi posibilităților și a mandatului mecanismelor naționale de prevenire pentru împiedicarea actelor de tortură și altor forme de tratament sau pedepselor crude, inumane sau degradante; etc.

2. Convenția europeană a drepturilor omului¹⁰. Pe lângă consacrarea și enumerarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, aceasta instituie mecanismul judiciar de apărare a acestora, reprezentat de Curtea europeană a drepturilor omului (denumită în continuare „CtEDO”). Totodată, Convenția reglementează aspecte relevante ale persoanelor

---

⁸ Adoptată prin Rezoluția 39/46 din 10 decembrie 1984 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, intrată în vigoare la 26 iunie 1987, Republica Moldova a aderat la Convenție prin Hotărârea Parlamentului R. Moldova, nr. 473 din 31 mai 1995. În vigoare pentru Republica Moldova la 28 decembrie 1995.

⁹ Adoptat de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 2002, semnat de R. Moldova la 16 septembrie 2005 și ratificată prin Legea nr. 66 din 30 martie 2006, intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 24 iulie 2006, disponibilă la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=315880>.

¹⁰ Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997 și intrată în vigoare pentru Republica Moldova la 30 Decembrie 1998.

aflate în detenție: dreptul la viață, interzicerea torturii, interzicerea sclaviei și muncii forțate, dreptul la libertate și siguranță, dreptul la un proces echitabil, dreptul la respectarea vieții private, etc.

3. Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane ori degradante instituie CPT¹¹, care „nu este un organ de control, ci furnizează un instrument preventiv nejudiciar pentru protejarea persoanelor private de libertate împotriva torturii sau a altor forme de rele tratamente. El completează astfel activitatea judiciară a Curții Europene pentru Drepturile Omului”¹².

CPT își exercită atribuțiile de prevenire a încălcării dreptului de a nu fi supus torturii și relelor tratamente, prin intermediul vizitelor de monitorizare periodice și ad-hoc.

În cadrul vizitelor, membrii CPT pot purta discuții confidențiale (în lipsa martorilor) cu persoanele private de libertate și pot „*intra în contact în mod liber cu orice persoană pe care o apreciază ca fiind capabilă să-i furnizeze informații utile*”¹³.

Recomandări privind necesitatea instituirii unor forme de control guvernamental sau civil asupra respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție, se regăsesc practic în toate actele adoptate la nivel internațional și se referă la principiile și regulile de detenție sau standarde de funcționare a instituțiilor care asigură detenția persoanelor. Printre astfel de instrumente, pot fi menționate:

1. Protocolul opțional la Convenția ONU împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, indică la art. 3 că toate statele părți la Convenție trebuie să înființeze la nivel național un organism care să efectueze controale regulate în locurile de detenție pentru prevenirea torturii și a pedepselor ori tratamentelor inumane sau degradante¹⁴.

2. Conform prevederilor pct. 55 al Ansamblului de reguli minime pentru tratamentul deținuților¹⁵, se stabilește necesitatea creării unui serviciu de inspectori „*calificați și experimentați, care vor fi numiți de o autoritate competentă*” și vor avea sarcina de a efectua inspectarea regulată a locurilor de deținere și serviciilor penitenciare. În cadrul inspecțiilor urmează a fi monitorizat „*asupra faptului ca acestea să fie administrate conform legilor și reglementărilor în vigoare și în scopul atingerii obiectivelor serviciilor penitenciare (penale) și corecționale*”. Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților nu stabilește expres că serviciul de inspecție este parte a autorității guvernamentale, însă reieșind din

¹¹ Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1238-XIII din 9 iulie 1997 și intrată în vigoare pentru Republica Moldova la 1 februarie 1998.

¹² Comitetul European pentru Prevenirea Torturii pe scurt, disponibil pe <http://www.cpt.coe.int/romanian.htm>.

¹³ Art. 8 alin. (4) al Convenției europene pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane ori degradante.

¹⁴ În Republica Moldova, mecanismul național de prevenire funcționează în temeiul Legii nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul). Prin Legea nr. 200 din 26 iulie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1349 din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari, a fost instituit Consiliul consultativ, cu mandat de mecanism național de prevenire a torturii. Mai multe detalii a se vedea la <http://old.parlament.md/lawprocess/laws/july2007/200-XVI-26.07.2007/>.

¹⁵ *Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților*, adoptate prin Rezoluția Consiliului Economic și Social al ONU din 30 august 1955, la Primul Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, completate la 13 iulie 1977, disponibil la http://irp.md/uploads/files/2014-04/1396950800_culegere-de-acte-internationale-in-domeniul-justitiei-penale-vol-i-1.pdf.

modalitatea de constituire și atribuțiile de verificare a respectării legislației poate fi admisă și subordonarea guvernamentală a acesteia.

Una din garanțiile stabilite prin **Regulile minime de detenție** vizează dreptul deținutului de a se adresa cu plângeri, atât administrației locului de detenție, cât și autorității care asigură inspectarea acesteia¹⁶.

3. Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare¹⁷, indică obligațiile statului privind aprobarea reglementărilor la nivel național „*ce interzic toate actele care violează drepturile și îndatoririle enunțate în prezentele principii [preconizate pentru persoanele sub orice formă de detenție sau închisoare], să prevadă sancțiuni adecvate autorilor acestor acte și să ancheteze în mod imparțial în caz de plângere*”¹⁸. Acest document, pentru prima dată menționează caracterul independent al inspecțiilor *vis-à-vis* de autoritatea care asigură nemijlocit detenția persoanelor¹⁹, precum și dreptul deținutului de a „*comunica liber și în deplină confidențialitate cu persoanele care inspectează locurile de detenție sau de încarcerare în conformitate cu paragraful 1 al prezentului principiu, sub rezerva condițiilor în mod rezonabil necesare pentru a asigura securitatea și menținerea ordinii în astfel de locuri*”.

Conform principiului 33, al aceluiași document, orice persoană deținută sau închisă are dreptul „*de a prezenta o plângere sau o doleanță despre felul în care este tratată, mai ales în cazul torturilor sau al altor tratamente crude, inumane sau degradante, autorităților însărcinate cu administrarea locului de detenție și a autorităților superioare, și, dacă este necesar, autorităților de control sau de recurs competente. Orice cerere sau plângere trebuie să fie examinată de îndată și trebuie dat răspuns fără nici o întârziere. În cazul în care se respinge cererea sau plângerea sau în cazul unei întârzierii excesive, petiționarul este autorizat să sesizeze o autoritate judiciară sau altă. Nici persoana deținută sau închisă nici vreun petiționar așa cum este el definit la paragraful 1 al prezentului principiu nu trebuie să suporte vreun prejudiciu pentru că a prezentat o cerere sau o plângere*”²⁰.

4. Regulile penitenciare europene²¹ descriu mai detaliat mecanismele de monitorizare a locurilor de detenție. Acestea diferențiază inspecțiile guvernamentale, în raport cu activitatea de control independent exercitat de reprezentanții societății civile. Și anume:

---

¹⁶ Pct. 36, „Orice deținut trebuie să aibă în fiecare zi lucrătoare ocazia de a prezenta cereri și reclamații directorului așezământului sau funcționarului autorizat să-l reprezinte. Cereri sau reclamații vor putea fi prezentate inspectorului închisorii în cursul unei inspecții. Deținutul va putea să se întrețină cu inspectorul sau cu oricare alt salariat însărcinat cu inspecția, în lipsa directorului sau a altor membri ai personalului așezământului”, *idem*.

¹⁷ Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare, aprobate prin Rezoluția Adunării Generale a ONU la 9 decembrie 1988.

¹⁸ Principiul 7, Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare, 1988, disponibil la http://irp.md/uploads/files/2014-04/1396950800_culegere-de-acte-internationale-in-domeniul-justitiei-penale-vol-i-1.pdf.

¹⁹ Principiul 29, „În vederea asigurării stricte a respectării legilor și reglementărilor pertinente, locurile de detenție trebuie să fie inspectate în mod regulat de către persoane calificate și experimentate, numite de către o autoritate competentă diferită de autoritatea în mod direct însărcinată cu administrarea locului de detenție sau de încarcerare și responsabilă în fața ei.”, *idem*.

²⁰ Principiul 33, *idem*.

²¹ Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre referitoare la Regulile penitenciare europene Rec (2006)2, disponibile la <http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/prisons/Rec%282006%292%20Romanian.pdf>

- *Inspekția guvernamentală implică faptul că Penitenciarele vor fi inspectate în mod regulat de către un organism guvernamental, pentru a se vedea dacă sunt administrate în conformitate cu normele juridice naționale și internaționale, și dispozițiile acestor reguli²², iar*
- *Controlul independent stabilește că condițiile de detenție și modalitatea în care sunt tratați deținuții trebuie să fie controlate de către unul sau mai multe organisme independente, iar concluziile acestora trebuie să fie făcute publice. Aceste organisme independente de control trebuie să fie încurajate să coopereze cu organismele internaționale abilitate prin lege să viziteze deținuții.”²³*

Diferențierea acestor activități este importantă pentru determinare sferei de aplicare a cadrului național de reglementare în domeniul controlului civil a instituțiilor care asigură detenția persoanelor instituit prin Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008.

1.2. Modele de mecanisme de control civil funcționale

Practica monitorizării instituțiilor de detenție de către societatea civilă este diferită de la o țară la alta. Ele se diferențiază în funcție de complexitatea sarcinilor atribuite organelor de control independent și structura sistemului guvernamental de executare a pedepselor penale, de aplicare a măsurilor preventive sau celor de siguranță, ș.a. Unele caracteristici ale celor mai eficiente mecanisme de control independent pot fi rezumate la următoarele aspecte:

- controlul este atribuit unor persoane care nu se află sub influența autorităților guvernamentale, de regulă organizațiile neguvernamentale specializate în protecția drepturilor omului;
- participarea în bază de voluntariat la activitățile de monitorizare;
- identificarea problemelor și necesităților instituțiilor monitorizate;
- rezultatele controlului sunt constatate în rapoarte de monitorizare;
- publicarea rapoartelor și recomandărilor către autorități (cu respectarea confidențialității) și informarea, după caz, a instituțiilor internaționale de protecție a drepturilor omului.

Legea federală a **Germaniei** privind executarea pedepsei cu închisoarea și a măsurilor de siguranță și îndreptare privative de libertate (Legea sistemului penitenciar) din 16 martie 1976,²⁴ stabilește că în cadrul instituțiilor penitenciare trebuie formate Consiliile instituțiilor. Conform § 163 al Legii respective, Consiliile instituțiilor penitenciare contribuie la organizarea sistemului penitenciar și la asistența deținuților, sprijină conducătorul instituției prin sugestii și propuneri de îmbunătățire și ajută la încadrarea deținutului în societate după eliberare. Atribuțiile Consiliilor țin de primirea sugestiilor și reclamațiilor; obținerea informației despre plasarea, activitatea, instruirea profesională, îngrijirea, asistența medicală și tratamentul deținuților; vizitarea instituției și a diviziunilor acesteia; respectarea

²² Pct. 92, *idem*.

²³ Pct. 93, *idem*.

²⁴ Legea federală privind executarea pedepsei cu închisoarea și a măsurilor de siguranță și îndreptare privative de libertate (Legea sistemului penitenciar) din 16 martie 1976, traducerea în engleză disponibilă la http://www.cgerli.org/fileadmin/user_upload/interne_Dokumente/Legislation/Prison_Act.pdf

confidențialității informațiilor care prin natura lor nu pot fi divulgate, în special cele ce vizează numele și personalitatea deținuților și persoanelor plasate în siguranță.

În **Olanda** funcționează Comitetele locale de supraveghere a închisorii, care acționează atât ca un organism de inspecție a locurilor de detenție cât și de examinare a reclamațiilor deținuților. Atribuțiile și drepturile Comitetelor de supraveghere au constituit modelul pentru instituirea Comitetului pentru Plângeri din Republica Moldova. Spre deosebire de Olanda, în Republica Moldova a fost creat un singur Comitet pentru plângeri care *a priori* nu putea asigura monitorizarea tuturor instituțiilor de detenție din țară.

Paragraful 9 al Legii **Norvegiene** privind executarea pedepselor penale din 21 mai 2001²⁵ stabilește că în fiecare regiune corecțională există un Comitet de supraveghere și control care exercită supravegherea și controlul închisorilor și al birourilor de liberare condiționată și a tratamentului aplicat condamnaților și deținuților. Fiecare Comitet de supraveghere și control este format din președinte, vicepreședinte, membri și reprezentanți din toate unitățile administrative care fac parte din regiunea corecțională, astfel încât componența Comitetului să asigure ca fiecare instituție de detenție, care funcționează în unitatea administrativă, să poată fi vizitată în medie de trei ori pe an.

Comitetul de Supraveghere și Control examinează cazurile de încălcare a drepturilor deținuților la solicitarea acestora, sesizarea altor persoane sau din proprie inițiativă. Membrii Comitetului de Supraveghere și Control au dreptul de a comunica cu deținuții fără prezența personalului închisorii, de asemenea ei pot avea acces la dosarele personale ale deținuților în cazul în care persoana consimte acesta. Comitetul de Supraveghere și Control prezintă, la sfârșitul fiecărui an, raportul anual de activitate al Comitetului tuturor instituțiilor de detenție și birourilor de liberare condiționată monitorizate, precum și Agenției de Corecție.

---

²⁵ Legea privind executarea pedepselor penale din 21 mai 2001, traducerea în română poate fi accesat la <http://www.kriminalomsorgen.no/the-execution-of-sentences-act-in-six-languages.250423.no.html>. Documentul în original este disponibil la <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2001-05-18-21>.

II. Cadrul normativ privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor

2.1. Scopul

Reglementările naționale care vizează monitorizarea locurilor de detenție exercitată de societatea civilă constituie un mecanism important pentru implementarea recomandărilor stabilite de standardele internaționale în domeniul respectării drepturilor persoanelor aflate în detenție. Existența unui mecanism de monitorizare independent de autoritățile guvernamentale este determinată de prevederile pct. 93 a Regulilor penitenciare europene.

În Republica Moldova, monitorizarea locurilor de detenție a fost desfasurata prin Consiliul consultativ, care funcționează în baza Legii nr. 200 din 26 iulie 2007 de modificare și completare a Legii nr. 1349 din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari²⁶. Mai mult ca atât, mecanismul de exercitare a controlului civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor stabilit prin Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008, constituie o modalitate de control independent, care are sarcina de a examina condițiile de detenție și modul în care sunt tratați deținuții, și face publice constatările efectuate. Comisiile de monitorizare sunt separate de inspecțiile guvernamentale care verifică instituțiile de detenție²⁷.

Instituirea și funcționarea mecanismului de control civil al locurilor de detenție nu are competența de a substitui organele, instituțiile sau mecanismele guvernamentale, care au sarcina de a asigura monitorizarea locurilor de detenție. Aceasta oferă posibilitatea reprezentanților activi ai societății să identifice deficiențele în activitatea organelor care asigură detenția, dar și o responsabilizare civică la nivel local.

2.2. Domeniul de aplicare

La nivel internațional, regulile și condițiile de detenție, atribuțiile și obligațiile organelor care pun în executare pedepsele penale, sunt reglementate de Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților și recomandările referitoare la acesta²⁸, Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare²⁹, Regulile penitenciare europene³⁰, ș.a. La nivel național, aceste prevederi sunt prevăzute în Codul de executare Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004,

---

²⁶ Prin Legea nr. 200 din 26 iulie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1349 din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari, a fost instituit Consiliul Consultativ, cu mandat de mecanism național de prevenire a torturii. Mai multe detalii a se vedea la <http://old.parlament.md/lawprocess/laws/july2007/200-XVI-26.07.2007/>.

²⁷ Art. 6 și art. 8 alin. (1) ale Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 și pct. 92, Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre referitoare la Regulile penitenciare europene Rec (2006)2.

²⁸ Vezi nota 16.

²⁹ Vezi nota 18.

³⁰ Vezi nota 22.

Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați³¹, ș.a.

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 nu stabilește o listă expresă a instituțiilor de detenție care urmează a fi monitorizate. Art. 1 alin. (1) al aceleiași legi stabilește că domeniul de reglementare sunt relațiile ce apar în legătură cu controlul civil (monitorizarea) al activității instituțiilor care asigură detenția persoanelor în vederea garantării respectării drepturilor omului. Aceste prevederi par a fi similare cu cele prevăzute la pct. 93.1. a Regulilor penitenciare europene³².

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 nu definește sensul sintagmei „loc de detenție”³³ și astfel, permițând extinderea înțelesului că mandatul comisiilor de monitorizare se extinde asupra tuturor locurilor de detenție. Totuși, nota informativă³⁴ la proiectul de lege privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile ce asigură detenția persoanelor face referință la o serie de acte ce țin de instituțiile penitenciare și izolatoarele de detenție provizorie, și anume:

- Hotărârea Parlamentului nr. 72 din 28 martie 2008 pe marginea audierilor privind hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la Republica Moldova, executarea acestora și prevenirea încălcării drepturilor omului și a libertăților fundamentale³⁵.
- Raportul Centrului pentru Drepturile Omului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2007³⁶, prin care se face referință și la ameliorarea comportamentului față de persoanele private de libertate, condițiilor de detenție și prevenirea torturii.
- Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei referitoare la regulile penitenciare europene REC (2006)2.

---

³¹ Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, disponibilă la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=316314>.

³² Vezi nota 22.

³³ În legislația națională noțiunea de „detenție” este definită în pct. 4 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006, ca fiind „*orice formă de privare instituțională de libertate, dispusă în baza unei hotărâri definitive sau executorii a instanței de judecată (judecător de instrucție), emise în condițiile Codului de procedură penală*”. Totodată, art. 23¹ al Legii nr. 1349 din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari definea privarea de libertate prin „*orice formă de plasare a persoanei într-un loc de detenție de stat sau privat, la ordinul oricărui organ judiciar, administrativ sau al altui organ, în calitate de pedeapsă, sancțiune, măsură procesuală de constrângere, măsură de siguranță, precum și ca rezultat al dependenței față de o îngrijire acordată sau în baza oricărui alt motiv, loc pe care persoana respectivă nu are dreptul să-l părăsească din proprie inițiativă*”. În sensul Legii nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), locurile de detenție sunt „*inspectoratele de poliție și locurile de detenție din cadrul acestora, instituțiile penitenciare, izolatoarele de urmărire penală, unitățile militare, centrele de plasament pentru imigranți sau solicitanții de azil, instituțiile care acordă asistență socială, medicală sau psihiatrică, instituțiile speciale de învățământ și de reeducare sau instituțiile curative și de reeducare a minorilor și ale altor instituții similare*”.

³⁴ Nota informativă, disponibilă la <http://old.parlament.md/lawprocess/laws/november2008/235-XVI-13.11.2008/>.

³⁵ Hotărârea Parlamentului nr. 72 din 28 martie 2008, disponibilă la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=327643>

³⁶ Raportul Centrului pentru Drepturile Omului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2007, disponibil la http://ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/raport_2007_0.pdf

În sensul celor menționate mai sus, Legea nr. 1036 din 17 decembrie 1996 privind sistemul penitenciar din Republica Moldova³⁷ distinge mai multe tipuri de instituții care asigură detenția persoanelor private de libertate:

- *Penitenciarele* (instituțiile penitenciare, inclusiv izolatoarele de urmărire penală), care pun în executare pedeapsa închisorii, detențiunii pe viață și măsura arestului preventiv³⁸, precum și sancțiunea arestului contravențional³⁹;
- *Izolatoarele de detenție provizorie*, care pun în executare măsura procesuală de constrângere – reținerea persoanei pentru 72 ore (cu excepția militarilor)⁴⁰;
- *Comenduirea militară a garnizoanei*, care pune în executare măsura procesuală de constrângere – reținerea persoanei pentru 72 ore pentru militari⁴¹;
- *Instituțiile psihiatrice cu supraveghere obișnuită sau riguroasă*⁴² în privința persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală în stare de iresponsabilitate sau care au săvârșit asemenea fapte în stare de responsabilitate, de responsabilitate redusă, dar, până la pronunțarea sentinței sau în timpul executării pedepsei, s-au îmbolnăvit de o boală psihică, din care cauză ele sunt incapabile să-și dea seama de acțiunile lor sau să le dirijeze.

De asemenea, pentru a determina sfera de aplicare a Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 este necesar de a face distincția între „detenție” ca privare de libertate și alte forme de plasament instituționalizat al persoanei. Distincția esențială este determinată de faptul că măsura respectivă nu presupune lipsirea de libertate a persoanei printr-o hotărâre a instanței sau a unei alte autorități competente. Prin urmare, comisiile de monitorizare nu sunt competente să monitorizeze instituții în care sunt plasate alte categorii de persoane față de care nu este dispusă lipsirea de libertate (de ex. internatele pentru copii, azilele de bătrâni, unitățile militare, ș.a.). Confuzia respectivă ține în special de întinderea drepturilor de inspectare atribuite mecanismelor naționale de prevenire a torturii, sau organelor instituite în baza convențiilor internaționale (de exemplu CPT). Astfel, comisiile de monitorizare au fost constituite în corespundere cu pct. 93.1. a Regulilor penitenciare europene Rec (2006)2, în scopul de a monitoriza condițiile de detenție, modalitatea în care sunt tratați deținuții, formularea recomandărilor de îmbunătățire a acestor activități și a aduce la cunoștința publicului și autorităților competente situația despre orice practică neconformă standardelor naționale și internaționale de detenție.

2.3. Atribuțiile și competențele comisiilor de monitorizare

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 a investit comisiile de monitorizare a instituțiilor care asigură detenția persoanelor cu acele atribuții pe care Regulile penitenciare europene

---

³⁷ Legea nr. 1036 din 17 decembrie 1996 privind sistemul penitenciar din Republica Moldova disponibilă la <http://lex.justice.md/md/329291/>.

³⁸ Art. 173 alin. (4) și art. 175 alin. (9) Cod de executare.

³⁹ Art. 313 alin. (3), *idem*.

⁴⁰ Art. 175¹, *idem*.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² Art. 99 și 100 Cod Penal al Republicii Moldova, nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, disponibil la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=331268>.

le atribuie unui control independent⁴³. Comisiile de monitorizare sunt organe permanente, fără statut de persoană juridică, instituite în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi unde există instituții care asigură detenția persoanelor⁴⁴. Monitorizarea respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor este o activitate realizată de reprezentanții societății civile, organizați în comisii permanente și se bazează pe principiile voluntariatului, independenței, egalității și legalității⁴⁵.

Art. 6 lit. a) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 stabilește atribuțiile comisiilor, iar celelalte prevederi ale art. 6 se referă la drepturile comisiei de monitorizare la exercitarea atribuțiilor. Prin urmare, comisiile de monitorizare au fost instituite în vederea exercitării atribuțiilor de evaluare a condițiilor de detenție a deținuților și tratamentul aplicat acestora, și se referă la:

- *monitorizarea condițiilor de detenție* prin respectarea reglementărilor și standardelor de asigurare a condițiilor materiale pentru deținuți începând de la condițiile tehnice privind spațiile de cazare, utilizarea acestora, asigurarea salubrității și igienei, aprovizionarea cu apă, alimentarea, dotarea cu echipament, etc.
- *monitorizarea tratamentului aplicat deținuților* - regimul de detenție (regimul penitenciar) aplicat, respectarea regulilor de detenție separată, asigurarea ordinii și siguranței detenției, existența și respectarea programului penitenciar, implicarea deținuților în programele educative și de resocializare, programe sportive, acordarea vizitelor, accesul la informație, inclusiv la biblioteci și publicații periodice, practicarea activităților în aer liber, valorificarea drepturilor la petiționare, modalitatea de aplicare și executare a procedurilor disciplinare, acordarea asistenței medicale, etc.

Pentru exercitarea atribuțiilor stabilite Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 determină și un șir de drepturi ale comisiilor de monitorizare, prin intermediul cărora acestea pot să-și realizeze sarcinile stabilite. Astfel, comisiile au dreptul:

- să aibă acces fără restricții în orice sector al instituției care asigură detenția persoanelor, cu excepția obiectivelor de pază, în orice moment al vizitei și fără o aprobare prealabilă, cu condiția respectării regulilor de securitate și a regimului din instituție⁴⁶;
- să solicite de la administrația locului de detenție, precum și de la autoritățile administrației publice, toate informațiile pe care le consideră necesare pentru monitorizare, cu excepția informațiilor ce constituie secret de stat;
- să discute cu deținuții, doar cu acordul acestora, fără martori sau sub supravegherea vizuală a administrației, dacă condițiile de securitate o cer;
- să sesizeze și să facă demersuri către autoritățile statului în vederea realizării sarcinilor de monitorizare privind respectarea drepturilor omului în instituția care asigură detenția persoanelor;

---

⁴³ Regula 92. 1., Recomandarea Comitetului de Miniștri ai Statelor Membre referitoare la Regulile penitenciare europene Rec (2006)2.

⁴⁴ Art. 3, Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008.

⁴⁵ Art. 2, *idem*.

⁴⁶ Conform art. 2 alin. (2) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 în timpul monitorizării nu se admit intervenții în activitatea instituțiilor care asigură detenția persoanelor, în activitatea operativă de investigații, în activitatea de urmărire penală, precum și în procedura contravențională sau disciplinară desfășurată în privința persoanelor care activează în aceste instituții.

- să primească plângeri privind respectarea drepturilor omului în instituția care asigură detenția persoanelor atât din partea deținuților și a rudelor acestora, cât și din partea altor persoane fizice sau juridice.

Totodată, prevederile art. 6 lit. g) din a Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 și pct. 6 lit. g) al Hotărârii Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009, stabilesc competențele comisiei de monitorizare care nu îi sunt firești. Or, opinii privind posibilitatea liberării condiționate înainte de termen a deținutului, privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, privind liberarea de pedeapsă a minorilor, liberarea de pedeapsă datorită schimbării situației, liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave, aplicarea actului de amnistie, precum și, la solicitarea Președintelui Republicii Moldova, privind posibilitatea aplicării actului de grațiere pot fi date doar de către persoanele ce cunosc specific fiecare deținut în parte, ceea ce nu este cazul comisiei de monitorizare a locurilor de detenție.

Hotărârea de Guvern nr. 286 din 13 aprilie 2009, formulează și obligațiile comisiilor de monitorizare în procesul exercitării atribuțiilor lor. Astfel, comisiile de monitorizare sunt obligate:

- să verifice și să supravegheze condițiile de detenție și modul de tratare a deținuților în instituția care asigură detenția persoanelor;
- să aprobe planurile sale anuale de activitate;
- să planifice și să aprobe trimestrial programul vizitelor (programul de monitorizare);
- să aprobe componența grupurilor de monitorizare;
- să aprobe rapoartele asupra faptelor constatate în cadrul vizitelor, prezentându-le administrației instituției care asigură detenția persoanelor, iar în caz de necesitate – organului ierarhic superior al instituției vizitate, precum și Oficiului Avocatului Poporului și organelor procuraturii;
- să aprobe raportul anual generalizat, pe care urmează să-l prezinte Oficiului Avocatului Poporului și organului ierarhic superior al instituțiilor inspectate;
- să prezinte rapoartele sale și răspunsurile autorităților vizate, organismelor internaționale autorizate, să verifice instituțiile care asigură detenția persoanelor, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- să respecte integritatea informației primite în cadrul exercitării atribuțiilor, precum și a confidențialității informației privind identitatea persoanelor care au furnizat-o;
- să colaboreze cu mijloacele de informare în masă, precum și cu asociațiile obștești care activează în domeniul protecției drepturilor omului atât în țară, cât și peste hotare.

Una din obligațiile Comisiei vizează păstrarea integrității informației și caracterul confidențial al sursei, ceea ce în mod practic implică faptul că toate constatările comisiilor trebuie să fie obiective și imparțiale, fără interpretări bazate pe presupuneri.

2.4 Contextul aprobării Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008

Pentru elucidarea particularităților reglementărilor naționale în domeniului monitorizării locurilor de detenție exercitat de către societatea civilă, este important de a cunoaște evoluția legislației execuțional-penale și a principalelor instituții care aveau competențe de control/inspecție a locurilor de detenție până la momentul adoptării Legii nr.

235 din 13 noiembrie 2008 privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor.

Codul de executare a sancțiunilor de drept penal, adoptat prin Legea nr. 1524 din 22 iunie 1993⁴⁷, a avut un caracter de conservare a instituțiilor și procedurilor preluate din legislația URSS în domeniul punerii în executare a sancțiunilor de drept penal. Însăși tipurile instituțiilor de detenție și sancțiunile penale erau practic identice celor existente anterior declarării independenței Republicii Moldova. Reglementările ce țin de monitorizarea activității locurilor de detenție se reduceau la controlul exercitat de procuratura specializată pe supravegherea executării sancțiunilor penale, accesul și controlul independent al societății civile nefiind reglementat.

Comitetul pentru plângeri s-a instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 77 din 23 ianuarie 2006⁴⁸. Componența Comitetului era aprobată de Ministrul Justiției și includea:

- un judecător sau procuror demisionat, sau o altă persoană care are o vastă experiență în domeniul juridic, propus de Ministerul Justiției;
- un medic practician, propus de către Ministerul Sănătății;
- un colaborator al sistemului de asistență socială, propus de către Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului;
- un reprezentant al autorității de tutelă sau curatelă, propus de către Ministerul Educației, Tineretului și Sportului;
- un reprezentant al organizațiilor neguvernamentale, legal constituite, care activează în domeniul drepturilor omului.

Membrii Comitetului pentru plângeri au fost numiți prin hotărâre de Guvern pentru un mandat de patru ani. Hotărârea Guvernului nr. 77 din 23 ianuarie 2006 nu oferea careva detalii cu privire la procedura de selecție și/sau numire.

Comitetul pentru plângeri a fost instituit în scopul examinării plângerilor, depuse de către deținuții din instituțiile penitenciare, inclusiv examinarea contestațiilor în privința ordinelor sau dispozițiilor administrației penitenciare, emise în vederea punerii în executare a pedepselor penale, și avea împuterniciri de audiere a petiționarilor și administrației penitenciare, examinare a dosarelor personale ale deținuților, ordinelor sau dispozițiilor contestate și altor documente pertinente, vizitarea instituțiilor penitenciare pentru a examina veridicitatea faptelor expuse în plângerile deținuților, precum și solicitarea informațiilor necesare soluționării plângerilor⁴⁹. În rezultatul examinării plângerii Comitetul pentru plângeri adopta decizii privind admiterea sau respingerea contestațiilor, precum și sesizarea organelor competente despre încălcările constatate.

Structura și funcționalitatea Comitetului pentru plângeri nu au fost adaptate la numărul real de plângeri și contestații depuse de deținuți, iar finanțarea acestuia nu era stabilă decât prin faptul că Ministerul Justiției asigura ținerea lucrărilor de secretariat pentru Comitet, activitatea acestuia în scurt timp de la constituire a devenit nefuncțională. Comitetul nu se mai întrunea în ședințe, iar cererile deținuților rămâneau fără examinare și în multe cazuri au dus la decăderea din dreptul de a contesta acțiunile administrației în instanțele de judecată, iar atribuțiile de examinare imparțială a plângerilor. Ulterior, aceste

---

⁴⁷ Codul de executare a sancțiunilor de drept penal, abrogat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, disponibil la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311605>.

⁴⁸ Vezi nota 2.

⁴⁹ Pct. 2 al Regulamentului Comitetului pentru Plângeri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 77 din 23 ianuarie 2006, disponibil la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=315149>.

competențe au fost realizate de Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Ministerul Justiției, organele de urmărire penală sau nemijlocit de instanțele de judecată. Astfel, s-a revizuit mecanismul de exercitare a controlului civil asupra locurilor de detenție și lichidarea Comitetului pentru plângeri prin adoptarea Legii nr. 106 din 4 iunie 2010 de modificare și completare a Codului de executare a Republicii Moldova.

Încetarea activității Comitetului de plângeri s-a justificat prin consolidarea mandatului avocatului parlamentar și atribuirii unor competențe Departamentului Instituțiilor Penitenciare⁵⁰. Mai mult ca atât, prin Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 a fost instituită o nouă procedură de monitorizare a locurilor de detenție de către societatea civilă, particularitățile de reglementare ale căreia vor face obiectul de studiu al capitolului următor. Activitatea comisiilor de monitorizare la nivel local, urma să fie una mai bună decât activitatea Comitetului pentru plângeri. Experiența Comitetului pentru Plângeri a demonstrat disfuncționalitate anume pe motivul acordării acestui comitet a unei competențe naționale, fără a fi alocate resursele necesare ceea ce i-ar fi permis îndeplinirea competențelor funcționale⁵¹.

În plus, Legea nr. 200 din 26 iulie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 1349 din 17 octombrie 1997 cu privire la avocații parlamentari a Republicii Moldova a fost adoptată și Consiliu Consultativ a fost instituit în scopul acordării de consultanță și de asistență în exercitarea atribuțiilor avocaților parlamentari în calitate de mecanism național de prevenire a torturii⁵². Pentru exercitarea independentă a funcției de prevenire a torturii, membrii consiliului consultativ beneficiază de drepturile prevăzute la art. 24 lit. b) - d), f) și g) a Legii cu privire la avocații parlamentari⁵³.

---

⁵⁰ Pentru mai multe detalii a se vedea Legea nr. 106 din 4 iunie 2010 pentru modificarea și completarea Codului de executare al Republicii Moldova, disponibilă la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=335151>.

⁵¹ Raport privind formarea comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/05/2011-Formarea-CLMLD-RO.pdf>.

⁵² Vezi nota 27.

⁵³ Art. 24 al Legii nr. 1349 din 17 octombrie 1997:

b) să aibă acces liber în instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate, asociații obștești, în comisariate de poliție și locurile de detenție din cadrul acestora, în instituții penitenciare, în izolatoare de detenție provizorie, în unități militare, în centre de plasament al imigranților sau al solicitanților de azil, în instituții care acordă asistență socială, medicală sau psihiatrică, în școli speciale pentru minori cu devieri de comportament și în alte instituții similare;

c) să solicite și să primească de la autoritățile publice centrale și locale, de la persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile informațiile, documentele și materialele necesare pentru exercitarea atribuțiilor; c¹) să aibă acces nelimitat la orice informație privind tratamentul și condițiile de detenție ale persoanelor private de libertate;

d) să primească explicații de la persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile asupra chestiunilor ce urmează a fi elucidate în procesul efectuării controlului;

f) să aibă întrevederi nelimitate și convorbiri personale, fără martori, iar în caz de necesitate, prin intermediul traducătorului, cu persoana aflată în locurile specificate la lit. b), precum și cu oricare altă persoană care, în opinia sa, ar putea oferi informațiile necesare;

g) să atragă, la efectuarea vizitelor preventive în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate, specialiști și experți independenți din diferite domenii, inclusiv juriști, medici, psihologi, reprezentanți ai asociațiilor obștești.

2.5 Constituirea și componența comisiilor de monitorizare

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 nu determină expres modalitatea de constituire a comisiilor de monitorizare, și atribuite competența de constituire consiliilor locale a unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi. Stabilirea în sarcina autorităților locale a competențelor de formare a comisiilor de monitorizare este justificată sub mai multe aspecte, printre care:

- autoritățile locale nu au sarcini și organe subordonate pentru punerea în executare a măsurilor sau pedepselor privative de libertate⁵⁴, prin urmare acestea sunt independente și imparțiale sub aspectul existenței unui interes în formarea anumitei componențe a comisiei;
- amplasarea instituțiilor ce asigură detenția persoanelor (deși sunt în subordonarea autorităților centrale) sunt amplasate și își desfășoară activitatea nemijlocită în unitățile administrativ-teritoriale (de ex. prestarea serviciilor comunale, asigurarea procesului de învățământ desfășurat în penitenciar, realizarea programelor de resocializare și pregătire pentru liberare, ș.a.);
- desfășurarea activităților unei instituții de detenție în cadrul unei comunități implică un anumit grad de risc. Astfel, administrația locală este cointerесată în menținerea ordinii și siguranței în cadrul comunității;
- probabilitatea domicilierei ulterioare a foștilor deținuți în localitatea dislocării instituției de detenție.

Totodată, autoritatea locală facilitează constituirea Comisiilor de Monitorizare prin:

- formularea demersurilor în adresa asociațiilor obștești din unitatea administrativ-teritorială respectivă privind înaintarea reprezentanților societății civile pentru includerea acestora în componența comisiilor de monitorizare⁵⁵;
- înaintarea de către consiliul local a candidaturilor pentru calitatea de membru al comisiei de monitorizare, după coordonarea lor prealabilă cu Oficiul Avocatului Poporului, în cazul în care asociațiile obștești nu înaintează proprii candidați;
- aprobarea componenței nominale a comisiei de monitorizare⁵⁶;
- eliberarea, de către președintele consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul doi a legitimațiilor ce confirmă calitatea de membru al Comisiei;
- convocarea primei ședințe a comisiei de monitorizare în termen de 5 zile după aprobarea componenței acesteia⁵⁷;
- punerea la dispoziția Comisiilor de Monitorizare, cu titlu gratuit, a încăperilor pentru desfășurarea ședințelor.

Conform pct. 9 al Regulamentului cu privire la activitatea comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor, interpelările consiliului local corespunzător se examinează de către asociațiile obștești în cadrul Adunării

---

⁵⁴ Art. 14 al Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, disponibilă la http://lex.justice.md/document_rom.php?id=C8E304A4:037190E8.

⁵⁵ Pct. 8 al Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009, disponibil la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=331293>

⁵⁶ Pct. 13, *idem*.

⁵⁷ Pct. 15, *idem*.

Generale a acestora în termen de 30 de zile din momentul recepționării lor. Astfel, unele asociații obștești ar putea ezita să propună persoane în calitate de membri ai comisiilor de monitorizare a locurilor de detenție pe motivul inoportunității convocării adunării generale doar pentru un asemenea motiv.⁵⁸

Legea nr. 235 din 13 aprilie 2008 și Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 nu stabilesc competențe ale administrației locale privind refuzul de a include sau accepta un candidat delegat de către organizațiile obștești. Astfel, la emiterea deciziei pentru aprobarea componenței comisiei de monitorizare, consiliul local trebuie să verifice dacă toți candidații întrunesc cerințele pentru a deține calitatea de membru, prevăzute de art. 3 alin (3) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008. Din cele trei criterii stabilite de lege cel mai dificil pare a fi constatarea „*comportamentului demn în societate*”, care în esență ar trebui să constituie de fapt o prezumție, iar motivarea acestui criteriu trebuie să se conțină în demersul asociației obștești la propunerea candidatului. Aceași normă mai stabilește un criteriu suplimentar pentru întrunirea calității de membru al comisiei de monitorizare care nu este legată nemijlocit de calitatea persoanei, și anume de a fi propus „*de către o asociație obștească care activează de cel puțin 5 ani, unul din scopurile statutare ale acesteia fiind protejarea drepturilor omului*”⁵⁹. Această prevedere are în esență un scop pozitiv - de a atribui dreptul de a selecta membrii comisiilor de monitorizare organizațiilor obștești cu experiență în domeniul protecției drepturilor omului. În realitate, aceasta poate duce la crearea unor impedimente în procesul de constituire a comisiilor de monitorizare. În unitățile administrativ-teritoriale unde nu funcționează un număr mare de organizații obștești iar persoanele notorii pot fi refuzate a fi incluse în componența comisiilor de monitorizare doar datorită faptului că organizațiile obștești care le propun nu întrunesc termenul de activitate prevăzut de Lege.

Comisiile de monitorizare sunt formate din 7 persoane. Acest număr ar putea fi excesiv, inclusiv din considerente financiare, pentru unitățile administrativ-teritoriale unde există doar o instituție de detenție (de exemplu inspectoratele de poliție). Totodată, ar putea fi insuficient în alte unități administrativ-teritoriale unde există un număr mare de instituții de detenție, număr mare de persoane deținute și, drept rezultat, volumul activităților exercitate de membrii comisiilor poate fi foarte diferit. Cu siguranță, numărul de șapte membri ai comisiei de monitorizare pare a fi insuficient pentru municipiul Chișinău, unde funcționează 6 instituții penitenciare⁶⁰, cu populația carcerală de aproximativ 4 mii deținuți⁶¹, 7 izolatoare de detenție provizorie, instituții militare, un spital de psihiatrie, ș.a.

Conform art. 3 alin. (3) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, organizațiile interesate urmează să expedieze în adresa consiliilor locale: (1) acordul scris al candidaților privind acceptarea calității de membru al comisiei de monitorizare, (2) curriculum vitae al acestora, și (3) alte informații relevante. Referitor la ultima prevedere, legea nu specifică care sunt acestea și care criterii urmează să se aplice – persoanei desemnate sau organizației de protecție a drepturilor omului.

⁵⁸ Raport privind modificarea legislației ce reglementează formarea și funcționarea Comisiilor Locale de monitorizare a locurilor de detenție, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/05/2011-Modificare-legisla%C8%9Bie-formare-si-functionare-CLMLD-RO.pdf>.

⁵⁹ Art. 3 alin. (3) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008.

⁶⁰ Penitenciarul nr. 4 - Cricova, mun. Chișinău; Penitenciarul nr. 9 – Pruncul, mun. Chișinău; Penitenciarul nr. 10 - Goian, mun. Chișinău; Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, mun. Chișinău; Penitenciarul nr. 15 - Cricova, mun. Chișinău; Penitenciarul nr. 16 – Pruncul, mun. Chișinău.

⁶¹ Statistica privind numărul deținuților aflați în penitenciare este disponibilă pe pagina web a Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției, la <http://penitenciar.gov.md/ro/statistica>.

La emiterea deciziei de aprobare a componenței comisiei de monitorizare, consiliile locale trebuie să verifice dacă persoanele propuse nu sunt în situații de incompatibilitate cu calitatea de membru al comisiei de monitorizare. Art. 3 alin. (6) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 prevede că nu pot fi membri ai comisiilor de monitorizare:

- persoanele care dețin funcții de demnitate publică;
- funcționarii publici;
- judecătorii și procurorii;
- angajații cu statut special al organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice;
- avocații, notarii și mediatorii.

În conformitate cu prevederile art. 4 al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008:

a) calitatea de membru se suspendă în cazul:

- existenței unei hotărâri judecătorești definitive prin care membrului comisiei de monitorizare i s-a aplicat sancțiunea arestului contravențional – pe durata executării arestului;
- începerii urmăririi penale față de membrul comisiei – până la încetarea procesului penal, scoaterea de sub urmărire a acestuia sau rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești privind achitarea persoanei respective;
- încorporării pentru executarea serviciului militar în termen, cu termen redus sau a serviciului civil (de alternativă) – pe durata executării serviciului, iar

b) calitatea de membru încetează în următoarele cazuri:

- expiră termenul mandatului;
- demisiei;
- decesului fizic sau declarării pe cale judiciară a decesului persoanei;
- declarării incapacității persoanei fizice sau al limitării capacității de exercițiu a acesteia;
- existenței unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare sau de aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical;
- declarării dispariției fără veste a membrului comisiei – din momentul pronunțării unei hotărâri judecătorești definitive.

2.6 Funcționarea comisiilor de monitorizare

Comisia este condusă de Președintele acesteia, care este asistat de un Vicepreședinte. Lucrările de secretar sunt ținute de către secretarul Comisiei, care este numit de către Președinte din rândul membrilor comisiei de monitorizare. După constituirea comisiei de monitorizare, Consiliul local convoacă în termen de 5 zile prima ședință a Comisiei, la care urmează a fi aleși președintele și vicepreședintele comisiei de monitorizare. Art. 7 al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 stabilește necesitatea întrunirii unei majorități calificate de 2/3 de voturi a membrilor Comisiei. Conform art. 7 alin (3) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, activitatea Comisiei se desfășoară prin intermediul ședințelor comisiei și a vizitelor de monitorizare.

Ședințele comisiei de monitorizare

Ședințele Comisiei de monitorizare se convoacă de către Președintele acesteia cel puțin o dată pe lună⁶² și sunt deliberative, dacă la ele participă majoritatea membrilor comisiei de monitorizare. Responsabil de convocarea membrilor Comisiei este secretarul acesteia.

Ședințele comisiei de monitorizare pot fi publice sau închise. Ședințele închise au loc doar în cazul necesității de a preveni divulgarea datelor cu caracter personal, a unor informații care se referă la viața privată, vizează onoarea, demnitatea ori în virtutea altor circumstanțe care ar putea prejudicia interesele persoanelor aflate în detenție, ordinea publică sau moralitatea, precum și a altor informații a căror divulgare este interzisă prin lege⁶³. Astfel, nu toate subiectele aflate pe ordinea de zi a ședinței Comisiei pot fi examinate în ședință închisă, iar rapoartele Comisiei în toate cazurile trebuie să fie făcute publice.

Deciziile asupra subiectelor dezbătute în cadru ședinței se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți la ședință și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

Secretarul Comisiei întocmește procesul-verbal al ședinței. Redactarea procesului-verbal se face în termen de 7 zile din momentul desfășurării ședinței și trebuie semnat de președintele comisiei de monitorizare și secretarul acesteia. Procesul verbal al ședinței Comisiei de monitorizare trebuie să conțină⁶⁴:

- ordinea de zi;
- data, ora și locul desfășurării ședinței Comisiei de monitorizare;
- date despre persoanele care participă, despre membrii care lipsesc și despre persoanele invitate, dar care nu s-au prezentat la ședința Comisiei de monitorizare;
- discursurile persoanelor care participă la ședințe;
- deciziile aprobate de comisia de monitorizare;
- opiniile separate ale membrilor, în cazul în care acestea există;
- alte informații relevante constatate în cadrul ședinței cum ar fi cele ce rezultă din răspunsurile autorităților, plângerile sau sesizările primite, etc.

Reieșind din drepturile atribuite, la ședințele comisiei de monitorizare pot fi audiați petiționarii, martorii sau reprezentanții autorităților monitorizate. Comisia nu poate solicita citarea forțată a acestora sau escortarea deținuților în ședință. În toate cazurile, pretențiile sau opiniile deținuților urmează a fi acumulate în cadrul vizitelor, iar dacă există o ezitare a deținuților de a depune o plângere/opinie scrisă, atunci aceasta trebuie constatată în raportul de monitorizare de către membrii grupului de monitorizare cu asigurarea confidențialității dacă acest fapt a fost solicitat.

Vizitele de monitorizare și raportarea

Comisia de monitorizare planifică și aprobă trimestrial programul vizitelor (program de monitorizare) a instituțiilor care asigură detenția persoanelor. Legea nr. 235 stabilește

---

⁶² Pct. 21 al Regulamentului cu privire la activitatea comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009.

⁶³ Pct. 23, *idem*.

⁶⁴ Pct. 25, *idem*.

obligativitatea coordonării programului de monitorizare cu organul ierarhic superior al instituției care urmează a fi monitorizată și aprobarea planului anual de activitate⁶⁵. Necesitatea coordonării programului vizitelor (programului de monitorizare) reiese din competențele limitate ale comisiilor de monitorizare, în comparație cu competența avocatului poporului (ombudsman) sau al Consiliului consultativ pentru prevenirea torturii.

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 nu exclude posibilitatea exercitării de către comisiile de monitorizare a vizitelor neplanificate. Acestea trebuie să fie justificate prin survenirea unor situații excepționale în instituția care asigură detenția persoanelor și să fie obținut acordul organului ierarhic superior al instituției respective. Conform art. 8 alin. (3) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, organul ierarhic poate refuza accesul în instituție în cazul existenței unor circumstanțe ce ar pune în pericol securitatea instituției sau securitatea publică. Totodată, art. 181 lit. j) al Codului de Executare, stabilește că membrul comisiei de monitorizare are dreptul de a vizita instituțiile care asigură detenția persoanelor fără permisiune specială.

Monitorizarea locurilor de detenție poate fi realizată la prezentarea legitimațiilor ce confirmă calitatea de membru al comisiei și a mandatului de monitorizare, eliberat de către președintele comisiei, în care sunt nominalizate persoanele desemnate să efectueze monitorizarea, data vizitei și instituția care urmează a fi verificată. În cazurile vizitelor inopinate, accesul în instituția de detenție se efectuează în baza mandatului de monitorizare, emis fără a fi planificată vizita, coordonat de conducătorul organului ierarhic superior al instituției respective. De asemenea, în conformitate cu programul de monitorizare, membrii grupului urmează să depună pentru fiecare vizită de monitorizare, o declarație adresată președintelui comisiei de monitorizare privind lipsa unor conflicte de interese. Aceste fapt urmează a fi menționate în mandatul de monitorizare. Membrul comisiei de monitorizare nu poate să monitorizeze cazurile ce țin de detenția persoanelor cu care se află în relații de afinitate sau de rudenie până la gradul al patrulea inclusiv, al căror reprezentant este sau a fost, precum și dacă are calitatea de victimă, martor sau alt participant la un proces penal, civil sau administrativ în care persoana privată de libertate, supusă monitorizării, are calitate procesuală⁶⁶.

Componența grupului de monitorizare, reieșind din prevederile art. 9 al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, nu poate fi mai mică de doi membri. Totodată, nu se instituie vreo limită maximă a numărului membrilor grupului. În cazul în care monitorizarea este complexă, se justifică participarea a tuturor membrilor comisiei de monitorizare.

Pentru fiecare vizită efectuată membrii grupului de monitorizare sunt obligați să elaboreze un program al vizitei. Acesta trebuie să prevadă obiectivele stabilite, activitățile ce le planifică, identificarea surselor de informare și suportul necesar din partea autorităților, astfel încât procesul de monitorizare să se desfășoare organizat, cu celeritate și maximă eficiență. Programul vizitei trebuie diferențiat de Programul de monitorizare. Ultimul nu este un act permisiv și nu necesită a fi coordonat în prealabil cu administrația instituției de detenție.

Vizitele de monitorizare, deși planificate, nu pot fi efectuate, și se suspendă, pe perioada instituirii regimului special în penitenciare. Conform art. 220 al Codului de executare suspendarea se face pe un termen de 24 ore de către șeful penitenciarului, sau pe un termen de 30 zile de către Ministrul Justiției după coordonarea cu Procurorul General, în

---

⁶⁵ Art. 7 lit. c) și art. 8 alin. (2) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008.

⁶⁶ Art. 5 alin. (1), *idem*.

cazurile de calamități naturale, epidemii, epizootii, avarii, tulburări de masă, nesupuneri în grup a condamnaților, luare de ostatici, conjunctură externă, război ori alte cazuri de forță majoră care pun în pericol viața sau sănătatea oamenilor. Din prevederile Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 nu este clar dacă membrii comisiei de monitorizare pot efectua vizite în afara programului zilnic de activitate, în zilele libere sau de sărbătoare.

Finalitatea activității de monitorizare este materializată prin elaborarea și publicarea rapoartelor. Rapoartele de monitorizare și raportul anual al comisiei de monitorizare urmează a fi prezentat Oficiului Avocatului Poporului și organelor ierarhic superioare ale instituțiilor monitorizate⁶⁷. Raportul anual generalizat urmează a fi elaborat și corespunzător prezentat autorităților, până la data de 20 ianuarie a anului următor.

Rapoartele de monitorizare, sau rapoartele de caz, sunt elaborate în rezultatul vizitei grupului de monitorizare și se prezintă pentru examinare și aprobare la ședința Comisiei de monitorizare. Deși actele normative nu stabilesc cerințe față de structura și termenul limită pentru elaborare, raportul de monitorizare trebuie să includă cel puțin următoarele: expunerea obiectivelor stabilite la inițierea controlului, modalitatea de efectuare a vizitei, constatările efectuate și probele pertinente, concluziile și recomandările Comisiei (inclusiv confirmarea sau infirmarea plângerilor sau sesizărilor).

Până la ședința comisiei de monitorizare, pentru a definitiva și completa raportul, grupul de monitorizare va solicita, la necesitate, explicații sau informații suplimentare de la autoritățile competente, sau va invita pentru audieri persoanele vizate. În cadrul ședinței Comisiei de monitorizare urmează a fi definitivat conținutul raportului de monitorizare luând în considerare toate informațiile suplimentare examinate în cadrul ședinței, după care raportul final este aprobat și remis administrației instituției care asigură detenția persoanelor, iar în caz de necesitate – organului ierarhic superior al instituției respective. În termen de 30 de zile autoritățile care asigură detenția persoanelor sunt obligate să examineze raportul prezentat în urma monitorizării și să întreprindă măsuri pentru eliminarea încălcărilor constatate, informând în scris Comisia de monitorizare. La decizia comisiei de monitorizare, raportul poate fi expediat în adresa Oficiului Avocatului Poporului.

Conform art. 8 al. (8) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, Comisia de monitorizare prezintă rapoartele sale, precum și răspunsurile autorităților vizate, organismelor internaționale autorizate să verifice instituțiile care asigură detenția persoanelor, în conformitate cu actele normative internaționale la care Republica Moldova este parte.

Finanțarea comisiilor de monitorizare

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 instituie obligația statului de a finanța activitatea de monitorizare a instituțiilor de detenție exercitată de societatea civilă „de la bugetul de stat”. Totuși, nu este stabilită procedura de finanțare a comisiilor de monitorizare, care nu sunt persoane juridice și nu sunt executori de buget. Astfel, Comisiile de monitorizare nu pot fi finanțate, deoarece nu este stabilită autoritatea căruia urmează a fi alocate sursele bugetare în scopul efectuării plăților pentru cheltuielile aferente activității Comisiilor. În acest sens, urmează a fi modificată Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 cu o normă prin care s-ar stabili efectuarea finanțării comisiilor de monitorizare nemijlocit prin intermediul autorităților publice locale, astfel încât administrația publică locală să poată primi transferuri

---

⁶⁷ Art. 8 alin. (7) al Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008.

necesare finanțări cheltuielilor operaționale ale comisiilor de monitorizare de la bugetul de stat conform Legii nr. 847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar⁶⁸.

Legea nr. 235 din 13 noiembrie 2008 nu indică expres care sunt cheltuielile necesare activității comisiilor de monitorizare, ci se limitează la faptul că Cheltuielile aferente activității comisiilor de monitorizare se suportă de la bugetul de stat, iar autoritățile administrației publice locale pun la dispoziția comisiilor de monitorizare, cu titlu gratuit, localuri pentru desfășurarea ședințelor în urma unui demers scris. Aceste ambiguități pot afecta grav activitatea comisiilor de monitorizare, deoarece cheltuielile necesare deplasării în locurile de detenție nu se limitează doar la localurile unde comisia de monitorizare desfășoară ședințele.

---

⁶⁸ Legea nr. 847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar, disponibilă la <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=328230>.

III. Activitatea comisiilor de monitorizare

Începând cu anul 2009 organizațiile societății civile au implementat diferite proiecte pentru a încuraja administrația publică locală, instituțiile de detenție și organizațiile societății civile să creeze comisii de monitorizare la nivel raional. Din anul 2015 nu există careva informație cu privire la activitatea căreiva comisii de monitorizare. Ultimele activități desfășurate de organizațiile societății civile cu suportul comunității donatorilor la crearea sau reanimarea comisiilor de monitorizare au avut loc în 2013. Ultimele mențiuni privind activitatea comisiilor de monitorizare au fost făcute în raportul Centrului pentru Drepturile Omului pentru 2010⁶⁹ (predecesorul Oficiului Avocatului Poporului)

Referitor la rapoartele comisiilor de monitorizare, Centrul pentru Drepturile Omului indica în raportul său de activitate din 2010 că informația referitoare la organizare și rapoartele întocmite în rezultatul vizitelor n-au fost furnizate de către toate autoritățile publice locale de nivelul doi sau comisiile de monitorizare, iar informația recepționată este incompletă sau contrară exigențelor legislației în vigoare⁷⁰. În raport, se mai menționează despre activități de instruire realizate de Centrul pentru Drepturile Omului în câteva raioane, prin prisma creării condițiilor necesare pentru stabilirea controlului civil, prevăzut de legislație.

În rapoartele Centrului pentru Drepturile Omului privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova pentru perioada 2011 – 2014, nu se menționează despre activitatea comisiilor de monitorizare și interacțiunea lor cu instituția ombudsmanului. Rapoartele Centrului pentru Drepturile Omului mai menționează despre oportunitatea activării comisiilor de monitorizare în cadrul Oficiului Avocatului Poporului ca entități de suport și consultanță a Mecanismului Național de Prevenire a Torturii. În caz contrar comisiile de monitorizare vor rămâne entități care nu sunt viabile.

În perioada 2009 – 2013, organizații ale societății civile au implementat proiecte ce țin de evaluarea implementării Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 și consolidarea capacității comisiilor de monitorizare⁷¹. Prin aceste proiecte s-a propus susținerea în instituirea, activitatea și eficiența comisiilor de monitorizare, precum și consolidarea capacităților comisiilor de monitorizare a locurilor de detenție. Acestea au avut drept scop sprijinirea dezvoltării comisiilor de monitorizare în mecanisme active și eficiente de prevenire a torturii și garantare a drepturilor omului la nivel local. Drept rezultat, au fost realizate mai multe

---

⁶⁹ Raport privind respectarea drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2010, Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, disponibil la

http://ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/cpdom_raport_2010_0.pdf.

⁷⁰ Pag 34, *idem*.

⁷¹ Proiectul „*Contribuție la funcționarea Comisiilor de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*” implementat de Institutul pentru Drepturile Omului, finanțat de Uniunea Europeană și co-finanțat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare; Proiectelor „*Consolidarea capacităților comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție*” și „*Condițiile de detenție și monitorizare în Moldova: actualizarea activității comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție*”, implementate de Misiunea OSCE în Moldova în parteneriat cu Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova; proiectul „*Contribuirea la consolidarea capacității de gestionare a Comisiilor Locale de Monitorizare în instituțiile care asigură detenția persoanelor*”, implementat de Centrul de Justiție Comunitară Chișinău cu suportul financiar al Institutului de Reforme Penale și ICCO.

activități – analiza cadrului legislativ de constituire și activitate a comisiilor de monitorizare⁷² și instruire pentru membrii comisiilor.

Primele activități de instruire în baza Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 au avut loc în aprilie 2010. Peste 50 reprezentanți ai organizațiilor societății civile și administrației publice locale au participat la seminarele informative organizate de institutul pentru Drepturile Omului din Moldova (denumit în continuare „IDOM”). Reprezentanții comisariatelor raionale de poliție, Departamentului Instituțiilor Penitenciare nu au participat. Participanții au fost informați despre:

- Procedura de informare a asociațiilor obștești privind înaintarea reprezentanților societății civile pentru examinarea posibilității de includere a acestora în componența comisiei de monitorizare.
- Procedura de constituire și activitatea comisiilor de monitorizare.
- Calitatea de membru al comisiei de monitorizare.
- Incompatibilitatea membrilor comisiilor de monitorizare.
- Încetarea calității de membru al comisiei de monitorizare.
- Competențele comisiei de monitorizare.
- Organizarea activității comisiilor de monitorizare.
- Valorificarea rezultatelor monitorizării.
- Standardele naționale și internaționale în domeniu⁷³.

Ca urmare a instruirilor, IDOM a oferit asistență reprezentanților societății civile din patru raioane⁷⁴ și a comisariatului de poliție, Ocnița pentru constituirea comisiilor de monitorizare a locurilor de detenție. Ulterior, prin decizia consiliilor raionale Soroca, Fălești⁷⁵, Șoldănești s-au format primele comisii de monitorizare. Fiind contactate în 2011 referitor la implementarea Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, nouă consilii raionale⁷⁶ au răspuns că nu se constituie comisii de monitorizare, deoarece în raza unităților teritorial-administrative nu sunt locuri de detenție⁷⁷.

Șase comisii de monitorizare au început în 2011 procedurile de creare (dintre care două au fost finalizate). Comisiile de monitorizare mai vechi au devenit mai active, inițiind mai multe vizite și rapoarte, în urma instruirii aprofundate oferite de către experții proiectului menționat mai sus. Mai multe autorități publice locale au inițiat de asemenea proceduri corespunzătoare și transparente de numire în conformitate cu legea, ca urmare a participării

---

⁷² Ghidul „Comisiile locale de monitorizare a locurilor de detenție, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/09/2010-Ghid-Comisii-locuri-detentie.pdf>; „Raport formarea comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție”, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/05/2011-Formarea-CLMLD-RO.pdf>; „Raport privind modificarea legislației ce reglementează formarea și funcționarea comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție”, disponibil la <http://crjm.org/wp-content/uploads/2016/05/2011-Modificare-legisla%C8%9Bie-formare-si-functionare-CLMLD-RO.pdf>.

⁷³ Acest lucru a fost menționat în cadrul interviului reprezentanților Misiunii OSCE în Moldova.

⁷⁴ Raioanele Leova, Nisporeni, Soroca și Căușeni.

⁷⁵ În cazul raionului Florești, în calitate de membri ai comisiilor de monitorizare au fost incluși și reprezentanți ai administrației publice locale, poliției și Procuraturii. În cadrul unei vizite comune realizate în acea componență, Consiliul Raional Florești a hotărât de a îmbunătăți condițiile de detenție din comisariatul de poliție prin alocarea a MDL 50.000 lei.

⁷⁶ Consiliile Raionale Dondușeni, Glodeni, Ungheni, Anenii-Noi, Ialoveni, Cimișlia, Ștefan Vodă, Criuleni și Strășeni.

⁷⁷ Precizăm că în aceste raioane activau la acel moment izolatoare de detenție preventivă din cadrul comisariatelor de poliție.

în activitățile proiectului menționat. Bazându-se pe primele succese, proiectele implementate de unele ONG-uri (cum ar fi IDOM, Institutul de Reforme Penale, Centrele de Justiție Comunitară) și-au continuat activitățile, cum ar fi organizarea de mese rotunde de informare în alte regiuni în care comisiile de monitorizare nu au fost încă stabilite. La fel, au fost desfășurate activități cu privire la elaborarea rapoartelor de monitorizare și mese rotunde pentru facilitarea unei comunicări și colaborări mai bune între comisiile de monitorizare și Centrul pentru Drepturile Omului.

Activitățile de instruire pentru instituirea și/sau consolidarea activității consiliilor de monitorizare au continuat pe parcursul 2011 – 2013⁷⁸.

În special, în 2012 o serie de mese rotunde au fost desfășurate de către IDOM în cadrul proiectului cu durata de un an. Scopul acestor mese rotunde a fost de a susține dezvoltarea comisiilor de monitorizare și a oferi reprezentanților administrației locale și societății civile o platformă de discuții privind necesitatea colaborării la nivel local pentru crearea comisiilor de monitorizare⁷⁹. În cadrul acestor activități, 9 mese rotunde/ședințe cu autoritățile locale și ONG-uri au fost desfășurate în regiunile în care comisiile de monitorizare nu au fost create (Ialoveni, Hîncești, Cimișlia, Drochia, Glodeni, Ungheni, Ștefan Vodă, Dondușeni și Cantemir), la fel au fost organizate instruirii regionale pentru membrii comisiilor de monitorizare, potențiali membri și autoritățile responsabile pentru crearea comisiilor în raioanele Cahul, Soroca și Orhei. În cele din urmă, 45 membri a comisiilor de monitorizare, potențiali membri și autorități responsabile de crearea comisiilor din diferite regiuni a Moldovei au participat în aceste trei instruirii organizate în raioanele Cahul, Soroca și Orhei.

Drept urmare, în cadrul implementării proiectului menționat, comisiile de monitorizare au monitorizat următoarele locuri de detenție:

- Comisariatele de poliție regionale: Cahul, Soroca⁸⁰ și Orhei;
- Instituțiile penitenciare: Penitenciarul nr. 5 din Cahul, Penitenciarul nr. 6 din Soroca, și Penitenciarul nr. 18 din Brănești, Orhei;
- Instituțiile psihiatrice: Internatul psiho-neurologic din Bădiceni (Soroca) și Internatul pentru copiii cu dizabilități mentale (băieți) din Orhei.

Conform Raportului privind formarea comisiilor de monitorizare a locurilor de detenție din 2013 elaborat în cadrul proiectului „*Consolidarea capacităților comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție*”, implementat de Misiunea OSCE în Moldova în colaborare cu IDOM⁸¹, în majoritatea unităților administrativ teritoriale au fost constituite comisii de monitorizare. Consiliile de monitorizare din raioanele Edineț, Călărași, Taraclia și Cahul au solicitat consultarea Centrului pentru Drepturile Omului privind componența nominală a comisiilor de monitorizare. La sfârșitul anului 2013, exista un proiect de hotărâre a Consiliului Raional Strășeni de constituire a comisiei de monitorizare. În raioanele Orhei,

---

⁷⁸ De exemplu, activitățile Centrului de Justiție Comunitară Chișinău, disponibile pe <https://justitiacomunitara.wordpress.com/category/activitati/comisia-locala-de-monitorizare-a-locurilor-de-detentie/> activitățile Centrului de Justiție Comunitară Cahul, disponibile pe <https://cjccahul.wordpress.com/>, etc.

⁷⁹ Pentru detalii accesează <http://www.osce.org/moldova/97121>; <http://www.osce.org/moldova/97127>; <http://www.osce.org/moldova/96461>; <http://gazetadesud.md/locurile-de-detentie-monitorizate-de-societatea-civila/>

⁸⁰ Pentru detalii accesează <http://www.penitenciar.gov.md/ro/content/exper%C5%A3ii-misiunii-osce-%C5%9Fi-idom-au-efectuat-o-vizit%C4%83-de-lucru-la-penitenciarul-nr6-soroca>.

⁸¹ Raportul privind formarea comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție, disponibil la http://www.idom.md/index.php?option=com_k2&view=item&task=download&id=85&Itemid=396&lang=ro

Sîngerei, Cantemir, Criuleni și Ialoveni nu au fost instituite comisii de monitorizare. Conducerea raioanelor motivau că pe teritoriul acestora nu există instituții de detenție unde se pot deține persoane private de libertate. Centru pentru Drepturile Omului nu a primit nici un raport de la comisiile de monitorizare create în 2013.

În cadrul proiectului implementat de IDOM și finanțat de Misiunea OSCE din Moldova în 2014, reprezentanții organizației împreună cu câțiva reprezentanți ai comisiilor de monitorizare, au realizat 11 vizite în instituțiile penitenciare, psihiatrice și izolatoarele de detenție provizorie din raioanele Fălești, Rîșcani, Căușeni, Rezina, Edineț, Telenești, Leova, Nisporeni, Soroca (2 vizite) și Cahul.

Din anul 2015 nu există careva date privind activitatea desfășurată de comisiile de monitorizare sau privind încercările administrației publice locale de a crea astfel de comisii în raioane.

La 26 octombrie 2015, Consiliul Europei Oficiul din Chișinău a expediat o serie de cereri autorităților relevante cu scopul de a primi careva informație privind activitatea și documentele elaborate de comisiile de monitorizare. Datorită absenței informațiilor recente disponibile, instituțiile, precum și majoritatea autorităților locale (cu excepția raionului Leova, Briceni și mun. Bălți) nu au furnizat datele solicitate. Cu toate acestea, la 11 decembrie 2015, ca urmare a transmiterii solicitărilor de informații, la ședința Consiliului mun. Bălți s-a decis de a informa asociațiile obștești despre intenția de a crea comisii de monitorizare. Careva informații recente disponibile în acest sens lipsesc.

Având în vedere cele menționate mai sus, precum și lipsa datelor comprehensive și a informațiilor privind funcționarea comisiilor de monitorizare, eficiența și funcționalitatea acestora poate fi evaluată ca fiind insuficientă. Necesitatea de a avea comisii de monitorizare trebuie luată în considerație de autoritățile locale și centrale, avînd în vedere mandatul și funcționarea Instituției Avocatului Poporului și a Mecanismului Național de Prevenire a Torturii. Executarea corespunzătoare a legii ce se referă la activitatea comisiilor de monitorizare trebuie asigurată, dacă funcționarea lor la nivel local se dovedește a fi necesară. În caz contrar, existența unei legi care nu este aplicată nu se justifică.

Recomandări

Recomandări autorităților centrale

1. Consultarea autorităților locale și a asociațiilor obștești, în cooperare cu Avocatul Poporului, dacă comisiile de monitorizare constituie un mecanism pertinent pentru ele în activitățile de protecție a drepturilor omului.
2. Consultarea autorităților locale despre oportunitatea menținerii comisiilor de monitorizare în raioanele unde nu au fost constituite sau în care sunt ineficiente.
3. Modificarea cadrului legislativ pentru asigurarea activității eficiente a comisiilor de monitorizare și excluderea ambiguităților cu alte prevederi ale legislației în vigoare (după cum este specificat mai jos).
4. Acordarea suportului financiar necesar pentru activitatea comisiilor de monitorizare și identificarea oportunităților de asigurare a activității acestora.
5. Monitorizarea implementării Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008 și asigurarea aplicării prevederilor referitor la activitatea eficientă a comisiilor de monitorizare.

Recomandări Avocatului Poporului (Ombudsmanului)

1. Stabilirea unei cooperări formale dintre Avocatul Poporului și comisiile de monitorizare în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul doi, unde sunt constituite.
2. În măsura posibilității, a susține consolidarea capacităților comisiilor de monitorizare deja formate prin instruirii, consultări la elaborarea rapoartelor de monitorizare și oferirea suportului necesar pentru efectuarea vizitelor de monitorizare, dacă se solicită.

Recomandări autorităților locale

1. Inițierea unui dialog social cu reprezentanții societății civile referitor la constituirea comisiilor de monitorizare.
2. Organizarea concursurilor de selecție a membrilor comisiilor de monitorizare a locurilor de detenție în mod transparent și constituirea comisiilor de monitorizare.
3. Acordarea suportului logistic necesar pentru activitatea comisiilor de monitorizare.

Recomandări organizațiilor societății civile și membrilor comisiilor de monitorizare

1. Consolidarea eforturilor la nivel local pentru constituirea și asigurarea unei activități eficiente a comisiilor de monitorizare.
2. Solicitarea suportului necesar pentru activitatea comisiilor de monitorizare, din partea autorităților centrale, locale, Avocatului Poporului (Ombudsmanului), Consiliului pentru prevenirea torturii și partenerilor de dezvoltare a Republicii Moldova (comunității donatorilor).

Recomandări de modificare a Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008

1. Reglementarea expresă a persoanelor sau autorității cu drept de a sesiza despre incompatibilitatea membrilor comisiilor de monitorizare, autoritatea competentă de constatare a cazurilor de incompatibilitate a membrilor și dispunerea suspendării sau încetării calității de membru al comisiei de monitorizare.
2. Modificarea art. 3 alin. (2) în sensul atribuirii consiliilor locale a dreptului de stabilire a numărului membrilor comisiilor de monitorizare în funcție de numărul instituțiilor sau persoanelor aflate în detenție în unitatea administrativ-teritorială respectivă.
3. Modificarea art. 3 alin. (3) prin excluderea limitării posibilității de participare la procesul de formare a comisiilor de monitorizare a asociațiilor obștești recent constituite, dar care au ca și membri persoane cu experiență avansată în domeniul monitorizării și protecției drepturilor omului.
4. Modificarea art. 6 cu indicarea obligațiilor membrilor comisiei de monitorizare și specificarea faptului că accesul membrilor comisiei de monitorizare are loc fără restricții în perioada programului zilnic de activitate al instituției monitorizate, cu dreptul de a utiliza echipamentul necesar pentru evaluarea condițiilor de detenție sau altui scop al monitorizării, fără necesitatea unei permisiuni speciale din partea administrației locului de detenție.
5. Modificarea art. 8 alin. (1) prin excluderea ambiguităților prin utilizarea termenului de „loc de detenție”. Autoritățile locale, Ministerul Justiției și Parlamentul urmează să convină asupra stabilirii competențelor comisiilor de monitorizare, doar în cadrul instituțiilor unde sunt deținute (și anume aflate în arest penal sau contravențional și sentință) sau în toate locurile de detenție în sensul Legii nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).
6. Includerea, în art. 8 alin. (3) a prevederilor privind acordarea accesului membrilor grupului de monitorizare, imediat după încetarea sau eliminarea circumstanțelor ce au servit drept temei de refuz în acordarea accesului în cazul vizitelor ad-hoc.
7. Completarea art. 8 cu prevederi care se referă la informarea imediată a Avocatului Poporului, membrilor Consiliului pentru prevenirea torturii și Procuraturii despre constatarea încălcărilor grave a drepturilor persoanelor deținute.
8. Instituirea mecanismului obligatoriu de prezentare de către instituțiile monitorizate a obiecțiilor la raportul grupului de monitorizare. Ulterior, publicarea raportului final și al obiecțiilor instituției monitorizate.
9. Completarea prevederilor art. 10, prin posibilitatea efectuării finanțării comisiilor de monitorizare prin intermediul organelor executive ale autorităților publice locale. Astfel, în corespundere cu prevederile Legii nr. 847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar, autoritățile locale vor asigura planificarea cheltuielilor bugetare și vor primi transferuri de la bugetul de stat pentru finanțarea cheltuielilor operaționale ale comisiilor de monitorizare.

Recomandări de modificare a Regulamentului cu privire la activitatea comisiei de monitorizare

1. Coroborarea prevederilor similare din Regulament cu prevederile Legii nr. 235 din 13 noiembrie 2008, în special pct. 6, lit. b), d), f) și g).

2. Completarea prevederilor art. 8 cu garanții care ar asigura transparența procesului de formare a comisiei de monitorizare și a cărei formare va fi organizată în baza unui concurs public bazat pe merite.
3. Abrogarea prevederilor pct. 9. Urmează a fi excluse condițiile față de asociațiile obștești de a urma proceduri dificile pentru selectarea candidaților pentru calitatea de membru a comisiilor de monitorizare.
4. Completarea pct. 18 lit. g) cu specificarea că rapoartele întocmite în baza vizitelor de monitorizare urmează să fie expediate, împreună cu raportul, instituțiilor monitorizate.
5. Suplinirea pct. 21 cu prevederi referitoare la periodicitatea ședințelor și obligativitatea publicării prealabile a proiectului de agendă al comisiei de monitorizare.
6. Modificarea prevederilor pct. 23, prin indicarea caracterului secret al dezbaterilor comisiei de monitorizare doar a subiectelor care sunt protejate prin dispozițiile legale și nu a întregii ședințe. Stabilirea expresă a faptului că în toate cazurile rapoartele Comisiei trebuie să fie făcute publice.

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău
Council of Europe Office in Chisinau
Bureau du Conseil de l'Europe à Chisinau

No. 1326

Chisinau, 26 octombrie 2015

Stimată doamna Glavan,

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău (CoE) prezintă salutul său Ministerului Sănătății din Republica Moldova și are plăcerea de a vă informa cu privire la implementarea Proiectului Consiliului Europei "Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova", finanțat de Guvernul Regatului Danemarcei (în continuare proiectul SRJP MD).

Proiectul va fi implementat în următorii doi ani și jumătate și va cuprinde trei obiective specifice: primul obiectiv specific constă în susținerea dezvoltării cadrului legal nou cu privire la procuratură și a reformei sale instituționale; al doilea obiectiv specific este de a consolida capacitățile Instituției Ombudsmanului și ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii conform standardelor internaționale; și al treilea obiectiv specific este consolidarea capacităților și a cadrului legal privind prevenirea relelor tratamente.

După cum cunoașteți, conform prevederilor *Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 (care vine să execute prevederile alin. (1) art. 7 din Legea nr. 235-XVI din 13.11.2008 *privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*) urmau a fi instituite Comisiile de Monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare Comisii) în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi, unde există instituții care asigură detenția persoanelor.

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Europei și-a propus, în cadrul celui de-al treilea obiectiv al proiectului SRJP MD, să efectueze o evaluare a activității și eficienței acestor Comisii.

Astfel, pentru o evaluare amplă a funcționalității lor, Oficiul Consiliului Europei din Chișinău solicită respectuos asistența dumneavoastră în facilitarea accesului la informația privind data, componența, programele de monitorizare și conținutul rapoartelor elaborate de membrii Comisiilor, care au monitorizat instituțiile din subordinea Ministerului Sănătății.

Pentru orice întrebări, vă rog să o contactați pe Lucia Popescu, coordonator de proiect/consultant juridic local (tel. +373 22 888900, e-mail: Lucia.POPESCU@coe.int)

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chişinău foloseşte acest prilej pentru a reînnoi asigurarea înaltei sale consideraţiuni.

Cu respect,

Jose-Luis Herrero
Şeful Oficiului Consiliului Europei
în Chişinău

Ruxanda Glavan,
Ministru al Sănătăţii
al Republicii Moldova

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău
Council of Europe Office in Chișinău
Bureau du Conseil de l'Europe à Chișinău

No. 1327

Chișinău, 26 octombrie 2015

Stimate domnule Buga,

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău (CoE) prezintă salutul său Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei din Republica Moldova și are plăcerea de a vă informa cu privire la implementarea Proiectului Consiliului Europei "Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova", finanțat de Guvernul Regatului Danemarcei (în continuare proiectul SRJP MD).

Proiectul va fi implementat în următorii doi ani și jumătate și va cuprinde trei obiective specifice: primul obiectiv specific constă în susținerea dezvoltării cadrului legal nou cu privire la procuratură și a reformei sale instituționale; al doilea obiectiv specific este de a consolida capacitățile Instituției Ombudsmanului și ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii conform standardelor internaționale; și al treilea obiectiv specific este consolidarea capacităților și a cadrului legal privind prevenirea reținerii ilegale.

După cum cunoașteți, conform prevederilor *Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 (care vine să execute prevederile alin. (1) art. 7 din Legea nr. 235-XVI din 13.11.2008 *privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*) urmau a fi instituite Comisiile de Monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare Comisii) în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi, unde există instituții care asigură detenția persoanelor.

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Europei și-a propus, în cadrul celui de-al treilea obiectiv al proiectului SRJP MD, să efectueze o evaluare a activității și eficienței acestor Comisii.

Astfel, pentru o evaluare amplă a funcționalității lor, Oficiul Consiliului Europei din Chișinău solicită respectuos asistența dumneavoastră în facilitarea accesului la informația privind data, componența, programele de monitorizare și conținutul rapoartelor elaborate de membrii Comisiilor, care au monitorizat instituțiile din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chișinău
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Pentru orice întrebări, vă rog să o contactați pe Lucia Popescu, coordonator de proiect/consultant juridic local (tel. +373 22 888900, e-mail: Lucia.POPESCU@coe.int).

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău folosește acest prilej pentru a reînnoi asigurarea înaltei sale considerațiuni.

Cu respect,

Jose-Luis Herrero
Șeful Oficiului Consiliului Europei
în Chișinău

Mircea Buga,
Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
al Republicii Moldova

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău
Council of Europe Office in Chisinau
Bureau du Conseil de l'Europe à Chisinau

No. 1328

Chisinau, 26 octombrie 2015

Stimate domnule Balan,

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău (CoE) prezintă salutul său Ministerului Afacerilor Interne din Republica Moldova și are plăcerea de a vă informa cu privire la implementarea Proiectului Consiliului Europei "Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova", finanțat de Guvernul Regatului Danemarcei (în continuare proiectul SRJP MD).

Proiectul va fi implementat în următorii doi ani și jumătate și va cuprinde trei obiective specifice: primul obiectiv specific constă în susținerea dezvoltării cadrului legal nou cu privire la procuratură și a reformei sale instituționale; al doilea obiectiv specific este de a consolida capacitățile Instituției Ombudsmanului și ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii conform standardelor internaționale; și al treilea obiectiv specific este consolidarea capacităților și a cadrului legal privind prevenirea reținerii ilegale.

După cum cunoașteți, conform prevederilor *Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 (care vine să execute prevederile alin. (1) art. 7 din Legea nr. 235-XVI din 13.11.2008 privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor) urmau a fi instituite Comisiile de Monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare Comisii) în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi, unde există instituții care asigură detenția persoanelor.

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Europei și-a propus, în cadrul celui de-al treilea obiectiv al proiectului SRJP MD, să efectueze o evaluare a activității și eficienței acestor Comisii.

Astfel, pentru o evaluare amplă a funcționalității lor, Oficiul Consiliului Europei din Chișinău solicită respectuos asistența dumneavoastră în facilitarea accesului la informația privind data, componența, programele de monitorizare și conținutul rapoartelor elaborate de membrii Comisiilor, care au monitorizat instituțiile din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

Pentru orice întrebări, vă rog să o contactați pe Lucia Popescu, coordonator de proiect/consultant juridic local (tel. +373 22 888900, e-mail: Lucia.POPESCU@coe.int).

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău folosește acest prilej pentru a reînnoi asigurarea înaltei sale considerațiuni.

Cu respect,

Jose-Luis Herrero
Șeful Oficiului Consiliului Europei
în Chișinău

Oleg Balan,
Ministrul Afacerilor Interne
al Republicii Moldova

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău
Council of Europe Office in Chisinau
Bureau du Conseil de l'Europe à Chisinau

No. 1329

Chisinau, 26 octombrie 2015

Stimate domnule Pînzari,

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău (CoE) prezintă salutul său Departamentului Instituțiilor Penitenciare din Republica Moldova și are plăcerea de a vă informa cu privire la implementarea Proiectului Consiliului Europei "Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova", finanțat de Guvernul Regatului Danemarcei (în continuare proiectul SRJP MD).

Proiectul va fi implementat în următorii doi ani și jumătate și va cuprinde trei obiective specifice: primul obiectiv specific constă în susținerea dezvoltării cadrului legal nou cu privire la procuratură și a reformei sale instituționale; al doilea obiectiv specific este de a consolida capacitățile Instituției Ombudsmanului și ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii conform standardelor internaționale; și al treilea obiectiv specific este consolidarea capacităților și a cadrului legal privind prevenirea relelor tratamente.

După cum cunoașteți, conform prevederilor *Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 (care vine să execute prevederile alin. (1) art. 7 din Legea nr. 235-XVI din 13.11.2008 *privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*) urmau a fi instituite Comisiile de Monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare Comisii) în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi, unde există instituții care asigură detenția persoanelor.

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Europei și-a propus, în cadrul celui de-al treilea obiectiv al proiectului SRJP MD, să efectueze o evaluare a activității și eficienței acestor Comisii.

Astfel, pentru o evaluare amplă a funcționalității lor, Oficiul Consiliului Europei din Chișinău solicită respectuos asistența dumneavoastră în facilitarea accesului la informația privind data, componența, programele de monitorizare și conținutul rapoartelor elaborate de membrii Comisiilor, care au monitorizat instituțiile din subordinea Departamentului Instituțiilor Penitenciare.

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Pentru orice întrebări, vă rog să o contactați pe Lucia Popescu, coordonator de proiect/consultant juridic local (tel. +373 22 888900, e-mail: Lucia.POPESCU@coe.int)

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău folosește acest prilej pentru a reînnoi asigurarea înaltei sale considerațiuni.

Cu respect,

Jose-Luis Herrero
Șeful Oficiului Consiliului Europei
în Chișinău

Alexandru Pinzari,
Director al Departamentului Instituțiilor Penitenciare
al Republicii Moldova

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chișinău
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău
Council of Europe Office in Chisinau
Bureau du Conseil de l'Europe à Chisinau

No. 1330

Chisinau, 26 octombrie 2015

Stimate domnule Palihovici,

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău (CoE) prezintă salutul său Secretarului General al Guvernului Republicii Moldova și are plăcerea de a vă informa cu privire la implementarea Proiectului Consiliului Europei "Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova", finanțat de Guvernul Regatului Danemarcei (în continuare proiectul SRJP MD).

Proiectul va fi implementat în următorii doi ani și jumătate și va cuprinde trei obiective specifice: primul obiectiv specific constă în susținerea dezvoltării cadrului legal nou cu privire la procuratură și a reformei sale instituționale; al doilea obiectiv specific este de a consolida capacitățile Instituției Ombudsmanului și ale Mecanismului Național de Prevenire a Torturii conform standardelor internaționale; și al treilea obiectiv specific este consolidarea capacităților și a cadrului legal privind prevenirea relelor tratamente.

După cum cunoașteți, conform prevederilor *Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 (care vine să execute prevederile alin. (1) art. 7 din Legea nr. 235-XVI din 13.11.2008 *privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*) urmau a fi instituite Comisiile de Monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare Comisii) în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi, unde există instituții care asigură detenția persoanelor.

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Europei și-a propus, în cadrul celui de-al treilea obiectiv al proiectului SRJP MD, să efectueze o evaluare a activității și eficienței acestor Comisii.

Astfel, pentru o evaluare amplă a funcționalității lor, Oficiul Consiliului Europei la Chișinău solicită respectuos asistența dumneavoastră în facilitarea stabilirii întrevederilor cu membrii Comisiilor din Consiliile raionale, unde acestea au activat sau activează.

Pentru orice întrebări, vă rog să o contactați pe Lucia Popescu, coordonator de proiect/consultant juridic local (tel. +373 22 888900, e-mail: Lucia.POPESCU@coe.int).

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chişinău foloseşte acest prilej pentru a reînnoi asigurarea înaltei sale consideraţiuni.

Cu respect,

Jose-Luis Herrero
Şeful Oficiului Consiliului Europei
în Chişinău

Serghei Palihovici,
Secretar General al Guvernului
Republicii Moldova

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+373 22) 20 23 04
(+373 22) 21 23 74
Fax: (+373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău
Council of Europe Office in Chisinau
Bureau du Conseil de l'Europe à Chisinau

No. 1325

Chisinau, 26 octombrie 2015

Stimate domnule Cotorobai,

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău (CoE) prezintă salutul său Avocatului Poporului din Republica Moldova și își exprimă aprecierea pentru colaborarea constructivă stabilită cu instituția dumneavoastră în cadrul Proiectului "Susținerea reformei justiției penale în Republica Moldova", finanțat de Guvernul Regatului Danemarcei (în continuare proiectul SRJP MD).

Unul din obiectivele specifice ale Proiectului SRJP MD constă în consolidarea capacităților și a cadrului legal privind prevenirea reținerii tratamentelor.

Astfel, după cum cunoașteți, conform prevederilor *Regulamentului cu privire la activitatea Comisiei de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 286 din 13 aprilie 2009 (care vine să execute prevederile alin. (1) art. 7 din Legea nr. 235-XVI din 13.11.2008 *privind controlul civil asupra respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor*) urmau a fi instituite Comisiile de Monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor (în continuare Comisii) în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul doi, unde există instituții care asigură detenția persoanelor.

Având în vedere aceste prevederi, Consiliul Europei și-a propus, în cadrul celui de-al treilea obiectiv al proiectului SRJP MD, să efectueze o evaluare a activității și eficienței acestor Comisii.

Astfel, pentru o evaluare amplă a funcționalității lor, Oficiul Consiliului Europei din Chișinău solicită respectuos asistența dumneavoastră în facilitarea accesului la informația privind data, componența, programele de monitorizare și conținutul rapoartelor elaborate de membrii Comisiilor, care au fost expediate în adresa Avocatului Poporului.

Pentru orice întrebări, vă rog să o contactați pe Lucia Popescu, coordonator de proiect/consultant juridic local (tel. +373 22 888900, e-mail: Lucia.POPESCU@coe.int).

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+373 22) 20 23 04
(+373 22) 21 23 74
Fax: (+373 22) 20 23 05

Oficiul Consiliului Europei la Chișinău folosește acest prilej pentru a reînnoi asigurarea înaltei sale considerațiuni.

Cu respect,

Jose-Luis Herrero
Șeful Oficiului Consiliului Europei
în Chișinău

Mihai Cotorobai,
Avocatul Poporului
din Republica Moldova

Str. Vlaicu Pircalab 63,
Sky Tower, et. 4,
MD-2012 Chisinau
Republic of Moldova

Tel: (+ 373 22) 20 23 04
(+ 373 22) 21 23 74
Fax: (+ 373 22) 20 23 05

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1308-522

Chișinău

«05» pp. 2015

Președinților de raioane
(conform listei)

Copie: **Ministerul Justiției,**
Oficiul Consiliului Europei
la Chișinău

Vă remitem spre examinare demersul înaintat de șeful Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, dl Jose-Luis Herrero (*se anexează*).

Astfel, în scopul evaluării activității Comisiilor de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția persoanelor, ce urmau a fi instituite în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.286 din 13.04.2009, rugăm să asigurați stabilirea întrevederilor membrilor acestor Comisii cu reprezentanții Oficiului în cauză.

Secretar general al Guvernului

Serghei PALIHOVICI

Ex. I. Prisăcaru
tel. 250483

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 729 907, +373 22 268 818; Fax. +373 22 738 781; e-mail: office@ms.gov.md
www.ms.gov.md

U.1-1.15 nr. 01-9/1809
La nr. _____ din _____

**Oficiul Consiliului Europei la
Chișinău
Str. Vlaicu Pîrcălab 63 et. 4**

Prin prezenta, Ministerul Sănătății comunică că Comisiile de monitorizare a respectării drepturilor omului în instituțiile care asigură detenția sînt instituite la nivelul autorității publice locale.

În conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 397 din 31 mai 2015 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia, Ministerul Sănătății este autoritate publică centrală de specialitate, care elaborează politicile pentru domeniul sănătății.

Totodată, menționăm că pe lângă minister a fost instituită funcția de ombudsman responsabil de protecția drepturilor pacientului din instituțiile medicale psihiatrice, responsabil monitorizarea acestora, precum și de elaborarea rapoartelor în cauză.

Viceministru

Gheorghe ȚURCANU

Executor: Bîlca Diana
Tel. 268890

POPESCU Lucia

From: Gheorghe Bosii <gheorghe.bosii@gmail.com>
Sent: 20 November 2015 14:46
To: Lucia.POPESCU@coe.int
Cc: Ion
Subject: comisiile locale de monitorizare

Bună ziua Doamnă Lucia, Domnule Ion!!!

La solicitarea Dvs. nr. 1325 din 26.10.2015 despre oferirea informațiilor referitoare la activitatea comisiilor locale de monitorizare a locurilor de detenție, țin să Vă informez următoarele.

Oficiul Avocatului Poporului a privit cu mare atenție evoluția comisiilor civile de monitorizare a locurilor de detenție, instituite în baza Legii nr. 235 și care urma să activeze conform HG nr. 286 din 13.04.2009. Rolul acestor comisii a fost determinat de faptul accesului societății civile în locurile de detenție din raza de activitate a filialelor diferitor tipuri de asociații neguvernamentale, persoane civice activ, a persoanelor cu interes deosebit față de drepturile omului și societății democratice.

Spre mare regret activitatea acestor entități (comisii de monitorizare) de cele mai multe ori nu și-a găsit finalitatea din cauza diferitelor probleme care le-au întâmpinat. Și aici în primul rând vorbim de indeferența autorităților publice locale de nivelul II (consiliile raionale, primăria mun. Bălți, Primăria mun. Chișinău și Adunarea Populară a UTA Gagauzia) care nu și-au manifestat interesul privind activitatea comisiilor, nu au oferit sprijin financiar sau logistică în activitatea acestora.

Pe de altă parte în comisiile de monitorizare a căror componență am regăsit-o în urma interpelărilor efectuate se regăseau tot tipul de funcționari ai statului, care în principiu nu trebuiau incluși în aceste comisii. Dar chiar și în cazul constituirii comisiilor de monitorizare crearea acestora a fost făcută doar formal pentru a pune în executare legea, comisiile date în majoritatea unităților administrativ teritoriale terminându-și activitatea din momentul creării.

POPESCU Lucia

From: Gheorghe Bosii <gheorghe.bosii@gmail.com>
Sent: 20 November 2015 14:57
To: Lucia.POPESCU@coe.int
Cc: Ion
Subject: comisiile locale

Doamnă Lucia , Domnule Ion!

În final obligativitatea înaintării rapoartelor efectuate de comisiile de monitorizare atât în urma vizitelor, cât și a celor anuale nu s-a realizat. Astfel nici o comisie de monitorizare de când activează Legea nr. 235 nu a trimis nici un raport efectuat în urma vizitelor, cu atât mai mult un raport anual generalizat asupra activităților efectuate.

Acest fapt denotă că comisiile de monitorizare nu sunt entități viabile la moment, urmînd a analiza oportunitatea activității acestora în continuare. În special ar fi binevenită analizarea activității comisiilor în comun cu Consiliul pentru prevenire a torturii ce va activa pe lîngă (în cadrul) Oficiului Avocatului Poporului ca entități de suport și consultanță a Mecanismului Național de Prevenire a Torturii.

Așteptăm raportul de evaluare ce îl elaborați cu doleanța de a crea instituții eficiente și viabile în procesul de combatere a rețelilor de tratament.

Cu un mare respect și doleanță de colaborare fructuoasă în continuare.

Gheorghe Bosii

Consultant în Oficiul Avocatului Poporului.